

BETÆNKNING

MED FORBEREDENDE UNDERSØGELSE OG FORSLAG
VEDRØRENDE

NORDISK PATENTSAMARBEJDE

AFGIVET AF ET UDVALG BESTÅENDE AF
DELEGEREDE FRA DANMARK, NORGE OG SVERIGE

Betænkning nr. 63

60.8/7 ex. 1

INDHOLDSFORTEGNELSE

I. <i>Sammendrag af udvalgets forslag.</i>	7
Nordiske patenter.	8
Provisoriske patentansøgninger.	9
Resultatet af nyhedsundersøgelsen meddeles andet lands patentmyndighed.	10
En nordisk patentinstitution.	10
Et nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut.	11
En fælles nordisk ankeinstans.	11
II. <i>Det nordiske patentsamarbejdes betydning for næringslivet.</i>	13
Opfindelsernes karakter og industrivirksomheders stilling til patentbeskyttelsen.	13
Patenteringsvirksomheden i de nordiske lande.	13
Hvorledes bedømmes patentvæsenet, og hvilken betydning kan indførelsen af nordisk patent få?	15
III. <i>Hvorledes kan et nordisk patentsamarbejde tilvejebringes?.</i>	19
1. Ensartethed i patenteringsproceduren gør det lettere at tilvejebringe nordisk patentsamarbejde.	19
2. Forskellige samarbejdsmuligheder.	20
3. Nordiske patenter.	21
Hovedtræk.	21
Nordisk og nationalt patent ved siden af hinanden.	23
Sprogs spørgsmål.	24
Ansøgningers behandling før bekendtgørelsen.	24
Ansøgningers bekendtgørelse.	25
Patentbeskrivelser og patentregistre.	26
Ændring af ansøgninger om nordisk patent til ansøgninger om nationalt patent og omvendt	26
Kollision.	27
Tillægspatent.	28
Patentfuldmægtig.	29
Afgifter til patentmyndighederne.	29
Antallet af patentansøgninger, omfanget af patentmyndighedernes arbejde samt myndighedernes og den patentsøgende almenheds udgifter efter indførelsen af nordiske patenter.	32
Fordele ved nordiske patenter.	35
4. Provisoriske patentansøgninger.	35
Den provisoriske ansøgnings behandling og betydning.	36
Den provisoriske ansøgnings komplettering og behandlingen derefter.	37
Afgifter til patentmyndighederne.	39
Bedømmelse af alternativet provisoriske patentansøgninger.	39
5. Øvrige samarbejdsmuligheder.	40
Resultatet af nyhedsundersøgelsen meddeles andet lands patentmyndighed.	40
En nordisk patentinstitution.	43
En organisationsplan for en nordisk patentinstitution.	43
Ledelsen.	44
Ankeafdelingen.	44
Anmeldelsesafdelingen.	44
Administrationsafdelingen.	45
Biblioteket.	45
Vagtpersonale m.m.	45
Midlertidigt personale m.m.	45
Pensionsomkostningerne.	45
Omkostninger.	45
Ejendommen.	46
Lokalafdelinger i de lande, hvor den fælles patentinstitution ikke er beliggende.	46
Fælles nordisk patentdomstol.	46

Personale- og lønbudget for den egentlige nordiske patentinstitution	47
Beregning af totalomkostningerne ved en nordisk patentmyndighed	47
Sammenligning mellem omkostningerne ved en nordisk patentinstitution og de nuværende omkostninger ved de tre nordiske institutioner	48
Effektiviteten og pålideligheden af det udførte arbejde	49
Bør indrettelsen af en nordisk patentinstitution for tiden gøres til genstand for yderligere undersøgelse og gennearbejdning	50
Et nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut	51
Fælles nordisk overinstans	53
<i>IV. Nødvendige ændringer i patentlovgivningen ved de forskellige samarbejdsmuligheder</i>	<i>55</i>
1. Indledning	55
2. Lovændringer ved alternativet nordisk patent	55
3. Lovændringer ved andre samarbejdsmuligheder	61

På foranledning af det fælles nordiske udvalg for økonomisk samarbejde udpegede handelsministeriet den 9. juni 1949 afdelingschef i handelsministeriet P. Villadsen, direktør for patent- og varemærkevæsenet F. C. L. Neergaard-Petersen og overingeniør sammesteds N. A. Holm til som delegerede for Danmark at indtræde i et fælles-nordisk udvalg til foretagelse af en forberedende undersøgelse af mulighederne for et nordisk patentfællesskab. På tilsvarende måde udpegede regeringerne i Norge og Sverige delegerede til det pågældende udvalg, nemlig for Norge: direktøren for styret for det industrielle rettsvern, E. Ramsli, overingeniør H. J. Borchgrevink og kontorchef R. Röed, begge styret for det industrielle rettsvern, samt for Sverige: generaldirektør i Patent- och Registreringsverket N. T. Löwbeer, administrerende direktør i Sveriges Industriforbund G. C. A. Settergren samt byråchef i Registreringsverket Å. C. v. Zweigbergk.

Afdelingschef Villadsen har været formand for de danske delegerede, direktør Ramsli for de norske og generaldirektør Löwbeer for de svenske delegerede.

Som sekretær for de danske delegerede har ekspeditionssekretær i direktoratet for patent- og varemærkevæsenet, fru Dagmar Simonsen fungeret, sekretær for de norske delegerede har ovennævnte kontorchef R. Röed været, og for de svenske byrådirektør G. Reiland.

Udvalget har holdt plenarmøder i Oslo den 12. og 13. juni 1950, i Stockholm den 4. til 8. juni 1951 og i København den 8. til 11. januar 1952. Udvalget har i øvrigt gennemført sit arbejde inden for de enkelte delegationer gennem særlige arbejdsudvalg. Som resultat af sit arbejde afgiver udvalget nedenstående betænkning. Som bilag til denne følger en delvis på norsk og svensk affattet bilagssamling.

I. SAMMENDRAG AF UDVALGETS FORSLAG

Udvalget har haft til opgave at foretage en forberedende undersøgelse af mulighederne for nordisk patentfællesskab. Der er ikke givet nærmere direktiver med hensyn til at gennemføre arbejdet på en bestemt måde eller at begrænse det. I den skrivelse af 24. maj 1949 fra det fælles udvalg for nordisk økonomisk samarbejde, som foranledigede udvalgets nedsættelse, peges der imidlertid særlig på det nu forekommende dobbeltarbejde, der udføres ved, at de nordiske patentinstitutioner hver for sig behandler patentansøgninger, som angår samme opfindelse. Udvalgets arbejde bør ifølge skrivelsen gå ud på at foretage en undersøgelse af, om man ikke gennem et nærmere samarbejde mellem de nordiske lande skulle kunne opnå fordele i organisationsmæssig og økonomisk henseende.

I overensstemmelse med det således anførte har udvalget i sin betænkning lagt hovedvægten på at undersøge mulighederne for nordisk patentfællesskab på det administrative område. Det tidligere i anden sammenhæng behandlede spørgsmål om ensartethed i patentlovgivningen har udvalget kun beskæftiget sig med som led i undersøgelserne om administrativt fællesskab.

At et nordisk patentsamarbejde kan få en vis almindelig økonomisk betydning for næringslivet i de pågældende lande, påpeges i det følgende i kapitel II.

Ved den foretagne undersøgelse er man gået ud fra rent praktiske udgangspunkter. Efter en forberedende gennemgang af de forskellige samarbejds muligheder har man begrænset sig til dem, der overhovedet synes at være gennemførlige på det foreliggende grundlag. Fælles for de således udvalgte samarbejdsalternativer er det, at de i større eller mindre udstrækning skulle kunne overflødiggøre det merarbejde, som nu finder sted som følge af, at de opfindelser, på hvilke der søges patent i to eller flere af de nordiske lande, selvstændigt undersøges i hvert af disse landes patentinstitutioner. Udførte beregninger har vist, at sådant merarbejde i de danske, norske og svenske patentinstitutioner tilsammen i de senere år er forekommet, for så vidt angår ca. 4 500 patentansøgninger årligt eller næsten 25 % af hele antallet af patentansøgninger ved de pågældende institutioner. Disse ansøgninger kaldes i det følgende dubletansøgninger.

De undersøgte samarbejds muligheder kan ud fra visse synspunkter deles i to hovedgrupper. Den ene hovedgruppe karakteriseres ved, at man stort set ikke forandrer de nordiske patentinstitutioners nuværende organisation, men på anden måde søger — mere eller mindre fuldstændigt — at undgå merarbejdet. Den anden hovedgruppe karakteriseres ved, at man ved hel eller delvis omorganisation skaber fælles institutioner for det nordiske patentvæsen.

Til den første gruppe hører følgende undersøgte alternativer:

1. Nordiske patenter.

Efter dette alternativ skal der ved siden af nationale patenter skabes **mulighed** for ved indgivelse af en ansøgning til een af de nordiske patentinstitutioner at opnå patent med gyldighed for Danmark, Norge og Sverige (nordisk patent). En sådan ansøgning skal på sædvanlig måde forundersøges i det land, hvor den indgives (primærlandet). Hvis undersøgelsen resulterer i, at ansøgningen synes at kunne imødekommes og følgelig skal fremlægges til almindeligt eftersyn, skal ansøgeren, hvis han vil gennemføre ansøgningen som nordisk, indlevere patentkrav (derimod ikke andre akter) på begge de andre landes (sekundærlandenes) sprog. Efter at der i sekundærlandenes patentinstitutioner er foretaget en vis undersøgelse, begrænset til den sproglige affattelse af patentkravene og til de i sekundærlandene forekommende kolliderende ansøgninger, skal ansøgningen fremlægges i alle tre lande. Hele behandlingen af de derved fremkomne indsigelser skal ske ved primærlandets patentinstitution, som også skal have ret til at meddele patent med nordisk gyldighed eller til at afslå ansøgningen. Nordisk patent skal i hvert land have samme virkning som et nationalt patent. Patentet skal altså kunne erklæres ugyldigt eller bortfalde på grund af undladelse af betaling af årsafgift i eet land, mens det holdes i kraft i de øvrige lande. Overdragelse eller licenstilståelse for blot eet land skal også kunne ske.

Alle patentansøgere, også sådanne som ikke er hjemmehørende i de nordiske lande, skal kunne ansøge om nordisk patent. Foretagne undersøgelser har vist, at det store flertal af dubletansøgninger hidrører fra ansøgere, som er hjemmehørende uden for de nordiske lande. Enhver ansøger skal frit kunne bestemme, i hvilket land han vil indlevere ansøgning om nordisk patent.

Det er tanken, at den, som kun har interesse i beskyttelse i eet nordisk land, skal kunne nøjes med en ansøgning herom. En sådan ansøgning skal behandles på den hidtil sædvanlige måde med fremlæggelse kun i ansøgningslandet. Det nye institut nordisk patent vil formodentlig derfor hovedsagelig blive brugt i de tilfælde, hvor der nu forekommer dubletansøgninger. Hvis dette sker, vil man ifølge foretagne beregninger, som dog i flere henseender er usikre, på langt sigt kunne regne med en reduktion på ca. 10 % af de samlede omkostninger for patentmyndighederne i Danmark, Norge og Sverige. I det omfang indførelsen af nordiske patenter kan bevirke en reduktion af det offentliges udgifter til patentvæsenet i de nordiske lande, bør dette komme patentansøgerne og patenthaverne til gode ved fastsættelsen af patentafgifterne. Den, der ellers skulle have indleveret en dubletansøgning, kan dog spare væsentligt mere ved reducering af udgifterne til patentfuldmægtig.

Indførelsen af nordiske patenter synes at kræve ensartethed i de nordiske patentlove inden for visse begrænsede områder, først og fremmest for så vidt angår de almindelige regler om patenterbarhed, bestemmelserne om undtagelser fra patenterbarhed og forskrifterne om, hvad der er nyhedshindrende. At komme til enighed på disse punkter kan imidlertid næppe volde større vanskeligheder. Det arbejde, der i årene 1938—1941 udførtes af tidligere komiteer, vil kunne være til støtte i denne forbindelse. De administrative bestemmelser på patentområdet behøver man stort set ikke at ændre, selv om ensartethed i visse detaljer, særlig ved behandling af indsigelser, vil være ønskelig.

Indføres nordiske patenter, bliver det nødvendigt, at de nordiske patentinstitutioner i praksis står i nær kontakt med hinanden. Dette vil imidlertid allerede under de nuværende forhold være ønskeligt, hvorfor udvalget i de tre lande i en særlig indstilling har foreslået, at der gennemføres herpå sigtende bevillinger.

Udvalget er kommet til det resultat, at alternativet nordiske patenter er det, som i første række kan anbefales til videre undersøgelse og gennemarbejdning. Det kan gennemføres uden nogen egentlig ændring i de bestående patentinstitutioners organisation og altså uden en eengangsudgift for det offentlige, og kun en begrænset ensartethed i lovgivningen er nødvendig. Til trods herfor kan man på en effektiv måde komme bort fra det nu foregående merarbejde med dubletansøgningerne. Gennem sprog- og kollisionsundersøgelsen samt fremlæggelse i de andre lande tilgodeses retssikkerheden, men samtidig forlægges hele den besluttende myndighed til *een* patentinstitution, hvilket er en fordel både med hensyn til ensartet bedømmelse og ud fra andre synspunkter. Særlig skal det anføres, at ansøgere, som hører hjemme i et nordisk land, ved at søge nordisk patent i deres eget land altid kan få hele behandlingen henlagt til hjemlandet. De samlede omkostninger ved patentvæsenet, både for det offentlige og for patentansøgerne, synes at blive mindre ifølge alternativet nordiske patenter end ifølge noget af de andre undersøgte alternativer.

En forudsætning for, at systemet med nordisk patent skal kunne fungere godt, er det, at de nordiske patentinstitutioner har en lige omfattende og på ensartede bedømmelsesprincipper hvilende forbehandling. Man er af den opfattelse, at denne forudsætning i det væsentlige allerede er opfyldt, og at de foreliggende forskelligheder kan udjævnes ved et frit administrativt samarbejde vedrørende principperne for nyhedsundersøgelserarbejdet.

Der vil kunne opstå ulemper, hvis antallet af patentansøgninger efter indførelsen af nordiske patenter skulle fordele sig mellem de forskellige patentinstitutioner på en måde, der i betydelig grad afviger fra de nuværende forhold. Udvalget mener dog ikke, at denne fare er nærliggende, og er af den opfattelse, at man, såfremt tendenser i denne retning skulle opstå, vil kunne imødegå dem ved herpå sigtende foranstaltninger.

2. Provisoriske patentansøgninger.

Efter dette alternativ kan den patentsøger, som ønsker beskyttelse i mere end eet nordisk land, når han indgiver ansøgning til patentinstitutionen i eet land (primærlandet), samtidig dertil indgive provisoriske ansøgninger bestemt til de øvrige nordiske lande (sekundærlandene) eller et af disse. Sidstnævnte ansøgninger, der skal indeholde kopier af ansøgningsakterne til primærlandet, skal oversendes til patentinstitutionerne i sekundærlandene og journaliseres der. Behandlingen i sekundærlandene må imidlertid vente, til der fra primærlandets patentinstitution kommer meddelelse om, enten at ansøgningen er godkendt til fremlæggelse, eller at den er afgjort uden at føre til patent. Efter at der er fremkommet sådan underretning, og efter at de provisoriske ansøgninger er blevet kompletteret af ansøgeren, skal behandlingen påbegyndes i sekundærlandene. Yderligere nyhedsundersøgelse skal i reglen ikke foretages, med mindre det bliver nødvendigt på grund af indsigelser, eller fordi ansøgningen er bortfaldet i primærlandet, men søges gennemført i sekundærlandet. De i et nordisk land udstedte patenter har ifølge dette alternativ aldrig gyldighed i et andet nordisk land; patent skal altid udstedes af landets egen patentmyndighed.

Ved alternativet provisoriske patentansøgninger bevares stort set de nationale patentinstitutioners nuværende kompetence, og systemet kan indføres uden ændringer i landenes nugældende patentlovgivning, omend ensartethed i samme udstrækning som ved alternativet nordiske patenter ville være ønskelig. Hvis det sidstnævnte alternativ anses for at være for vidtgående, bør spørgsmålet om syste-

met provisoriske patentansøgninger efter udvalgets opfattelse tages op til nærmere undersøgelse. Også efter dette alternativ kan man nemlig i et vist omfang undgå merarbejdet med dubletansøgninger, særlig i sådanne tilfælde, hvor patentansøgningen ikke har kunnet imødekommes i primærlandet. Alternativet byder både for det offentlige og for patentansøgerne fordele, som synes at opveje ulemperne, men fordelene er ikke så store som ved indførelsen af nordiske patenter.

3. Resultatet af nyhedsundersøgelsen meddeles andet lands patentmyndighed.

Udvalget har overvejet forskellige muligheder for — uden indførelse af nordiske patenter eller provisoriske patentansøgninger — at undgå merarbejdet med dubletansøgninger derved, at resultatet af nyhedsundersøgelsen i eet nordisk land meddeles de andre patentinstitutioner, således at det kan være dem til en vis vejledning ved ansøgningernes behandling. Man er dog kommet til den opfattelse, at der ad denne vej kun kan opnås begrænsede fordele, medens det på den anden side vil kræve et besværligt og kostbart administrativt apparat. Udvalget mener derfor ikke at kunne anbefale dette alternativ til videre undersøgelse.

Den anden hovedgruppe af alternativer, som udvalget har undersøgt, medfører oprettelse af visse fælles nordiske organer. Hertil hører følgende undersøgte alternativer:

4. En nordisk patentinstitution.

Ifølge dette alternativ skal de nuværende danske, norske og svenske patentinstitutioner erstattes med en fælles nordisk patentinstitution med beføjelse til at udstede patenter, der har samtlige lande som udeleligt gyldighedsområde. Nationale patenter skulle ikke længere forekomme. Den nordiske institution skal i de to lande, hvor hovedinstitutionen ikke findes, have lokalafdelinger, hovedsagelig bestående af indleveringskontorer og biblioteker.

Patentansøgning til den nordiske patentinstitution skal kunne indleveres, og proceduren gennemføres på et hvilket som helst af sprogene dansk, norsk og svensk. Hvis ansøgningen godkendes til fremlæggelse, må patentansøgeren dog komplettere akterne med patentkrav på de to andre sprog. Fremlæggelse skal ske såvel ved hovedinstitutionen som ved de to lokalafdelinger.

Udvalget har opstillet en skitse for organisationen af en nordisk patentinstitution. Den bør efter udvalgets mening i hovedsagen organiseres i lighed med de norske og svenske patentinstitutioner, d.v.s. med heldagsansat undersøgelsespersonale og en anden instans (ankeinstans) inden for selve institutionen. Ankeinstansen bør ligesom i Norge være sidste instans for den administrative behandling.

I spidsen for institutionen skal stå en styrelse, hvis medlemmer i lige stort antal skal udnævnes af regeringerne i de nordiske lande. Styrelsen udnævner institutionens chef og højere embedsmænd; de øvrige skal udnævnes af institutionens chef. Institutionen bør organiseres med henblik på at kunne behandle et årligt antal ansøgninger på 15.000, hvilket omtrent svarer til det nuværende antal med fradrag af dubletansøgningerne. Med udgangspunkt i, hvad der i øjeblikket gælder for det svenske patentværk, har man foretaget en beregning af det nødvendige personale og dets lønninger. Resultatet er blevet, at den nordiske patentinstitution med lokalafdelinger vil komme til at koste godt 15% mere end de nuværende sammenlagte omkostninger for de tre nordiske patentinstitutioner. Personalet ved hovedinstitutionen er anslået til omkring 360 tjenestemænd, der forudsættes at skulle rekrutteres fra de forskellige lande, afpasset i omtrentligt forhold til det nuværende ansøgningsantal i disse.

Den nordiske patentinstitution fordyres særlig af to grunde. Der må for hele institutionen mindst regnes med de nuværende svenske lønninger, og de ligger stort set højere end lønningerne i nabolandene. Desuden må man regne med, at fremlæggelse skal ske tre steder, og at en vis sprogundersøgelse skal foretages. — Til de årlige udgifter kommer så etableringsomkostningerne, som må blive ret betydelige, selv om man forlægger institutionen til en af de nuværende nationale institutioner.

Indføres en nordisk patentinstitution, må fælles nordisk patentlovgivning kræves, og det ville være hensigtsmæssigt, om også en fælles nordisk patentdomstol blev oprettet.

En nordisk patentinstitution vil betyde mere fasthed i det nordiske patentfællesskab og bedre garantier for en ensartet bedømmelse i praksis. Den større institution ville desuden kunne opnå en noget højere grad af specialisering, for så vidt angår det tekniske personale.

Udvalget er dog af den opfattelse, at behandlingen i en nordisk patentinstitution ikke vil blive væsentlig mere effektiv end i de nuværende nationale institutioner. For patentansøgere fra andre nordiske lande end det, hvor hovedinstitutionen oprettes, vil den personlige forbindelse med institutionen blive betydeligt vanskeligere. Det vil overhovedet være en ulempe for næringslivet i disse lande, at der ikke er en nyhedsundersøgende patentinstitution inden for landets grænser. De samlede omkostninger ved patentvæsenet vil blive højere, end de er i dag, hvilket ville nødvendiggøre en forhøjelse af patentafgifterne. For patentansøgere, der har interesse i beskyttelse i mere end eet land, ville slutresultatet ganske vist blive en gevinst, men for de øvrige patentansøgere ville det medføre en betydelig omkostningsstigning.

Tilvejebringelsen af den enhed indenfor lovgivningens og domstolenes område, som er påkrævet ved dette alternativ, ville formentlig også støde på vanskeligheder.

Udvalget mener, at alternativet fælles nordisk patentinstitution ikke under de nuværende forhold kan anbefales til nøjere undersøgelse og gennemarbejdning, når den enklere og billigere form nordiske patenter med bibeholdelse af de nationale institutioner synes at frembyde en bedre løsning. Herved har man også taget de betydelige vanskeligheder i betragtning, som ville opstå ved genopbygningen af en nedlagt nyhedsundersøgende institution, såfremt dette i en ændret situation skulle blive nødvendigt.

5. Et nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut.

Udvalget har overvejet forskellige muligheder for at undgå merarbejdet med dubletansøgningerne ved under bibeholdelse af de nationale patentinstitutioner at oprette et fælles nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut. Af praktiske grunde må man i sådant tilfælde tænke sig nyhedsundersøgelsesinstituttet henlagt til en af de nuværende patentinstitutioner. Dette alternativ medfører imidlertid, hvordan man end fordeler kompetenceområdet mellem nyhedsundersøgelsesinstituttet og de nationale institutioner, store ulemper dels i form af dobbelt arbejde, dels i form af risiko for, at noget overses. Det turde være både sagligt uhensigtsmæssigt og uøkonomisk på denne måde at skille nyhedsundersøgelsen fra den øvrige behandling. Udvalget kan derfor ikke anbefale, at dette alternativ underkastes nærmere undersøgelse.

6. En fælles nordisk ankeinstans.

Dette alternativ indebærer en udbygning af det ovenfor under 1. behandlede alternativ med nordiske patenter. Man tænker sig, at behandlingen af ansøgninger

om nordisk patent i første instans skal ske ved de nationale institutioner på den måde, som er angivet i det foregående. Påanke af de på denne måde truffede beslutninger skulle imidlertid af ansøgere eller indsigere kunne ske til en fælles nordisk ankeinstans. Denne skulle altså erstatte de nationale ankeinstanser, for så vidt angår ansøgninger om nordisk patent. Den fælles ankeinstans skulle være sidste instans i den administrative behandling. Muligvis kunne man også overlade den at prøve gyldigheden af udstedte nordiske patenter, hvilken opgave i så fald måtte undrages de nationale domstole eller andre myndigheder. En fælles nordisk ankeinstans forudsætter i betydelig udstrækning ensartethed i lovgivningen.

En fælles nordisk ankeinstans ville muliggøre en mere ensartet praksis i de nordiske lande. Til en vis grad ville man derigennem på en enklere og billigere måde og med færre ændringer i de bestående forhold kunne opnå de fordele, som særlig påberåbes til fordel for en fælles nordisk patentinstitution. Alternativet med nordiske patenter uden udbygning med fælles ankeinstans vil dog kunne virkeliggøres med færre indgreb i de nugældende forhold, og udvalget mener derfor, at man i det mindste for tiden bør lade sig nøje dermed.

Udvalget har i sine overvejelser alene taget hensyn til et nordisk fællesskab mellem landene Danmark, Norge og Sverige. Man har således ikke taget stilling til de særlige problemer, bl.a. af sproglig natur, som ville opstå ved en udvidelse af samarbejdet til Finland og Island.

Udvalget har ment det bedst stemmende med sin opgave ved behandlingen af de omhandlede alternativer ikke at stræbe efter en udredning af detailspørgsmål. I overensstemmelse hermed behandles lovgivningsspørgsmål kun oversigtsvis i det følgende (side 55—61). Man har forudsat, at dersom regeringerne i de nordiske lande finder et af alternativerne egnet til gennemførelse, må der foretages en yderligere undersøgelse, som efter givne direktiver nærmere må udrede problemerne og fremlægge de forslag af lovgivningsmæssig, administrativ og økonomisk natur, som findes påkrævede. Hvorledes et nordisk patentfællesskab end ordnes, vil der formentlig kræves en særlig konvention herom.

Til betænkningen er knyttet en bilagssamling.

I bilag I gives der en redegørelse for det internationale patentsamarbejde i det 19. århundrede og i den forløbne del af det 20. århundrede.

I bilag II behandles de nuværende nordiske patentmyndigheders organisation og arbejdsopgaver.

Man har forsøgt at beregne antallet af patentansøgninger og patenter efter indførelsen af nordisk patent ifølge forslaget, se bilag III.

I nogle tabeller, som er samlet i bilag IV, gives der nogle statistiske oplysninger vedrørende patentvæsenet.

II. DET NORDISKE PATENTSAMARBEJDES BETYDNING FOR NÆRINGS- LIVET.

1. Opfindelsernes karakter og industrivirksomheders stilling til patentbeskyttelsen.

De opfindelser, som gøres til genstand for patentbeskyttelse, kan være af vidt forskellig karakter og betydning. Man har således sondret mellem pioneropfindelser, udviklingsopfindelser, variations- og forbedringsopfindelser samt brugsopfindelser. Gennem pioneropfindelserne åbnes helt nye tekniske områder. En udviklingsopfindelse danner udgangspunkt for en udvikling med nye muligheder inden for et sådant område. Variations- og forbedringsopfindelsernes betydning fremgår af benævnelsen. Brugsopfindelserne angår først og fremmest genstande, der tjener som værktøj eller brugsgenstande i erhvervs- eller privatlivet. Disse opfindelser er ikke som andre opfindelser led i en teknisk udvikling og er set fra et industrisynspunkt nærmest at betragte som privat produktionsinitiativ.

En industrivirksomheds stilling til patentbeskyttelsen bestemmes af, om virksomheden kan henføres til den ene eller den anden af følgende grupper:

1. Industrier, som driver teknisk forskningsvirksomhed og har dertil ansat personale.
2. Industrier, som er oprettet til udnyttelse af en opfindelse, eller som med udnyttelse for øje overtager opfindelser, der er gjort af frie opfindere (d. v. s. opfindere, som ikke har gjort deres opfindelser i egenskab af arbejdstagere).
3. Industrier, som i det store og hele ikke udnytter patentbeskyttelse for deres produktion.

Grænserne mellem disse grupper er naturligvis i flere henseender flydende. Virksomheder tilhørende gruppe 1 vil vel væsentlig have patenter på udviklings-, variations- og forbedringsopfindelser. Virksomheder tilhørende gruppe 2 må formentlig nærmest sættes i forbindelse med pioner- og udviklingspatenter samt — dette gælder først og fremmest småindustrier — med brugsopfindelserne. Nogle virksomheder, som nu må regnes til gruppe 1, og som inden for denne hører til de mere dominerende, er begyndt inden for gruppe 2.

De private opfindere kan have gjort deres opfindelser som arbejdstagere og af den grund været forpligtet til at overlade opfindelserne til arbejdsgiveren. Andre opfindere kan være såkaldte frie opfindere. Nogle af disse, som har skabt eller kan skabe egen virksomhed og der udnytte de gjorte opfindelser, har stilling som driftsherrer.

De øvrige frie opfindere er ofte afhængige af finansierer og er henvist til efter salg eller licensoverdragelse at lade en anden person eller et eller andet foretagende udnytte opfindelsen, hvis dette lader sig gøre.

2. Patenteringsvirksomheden i de nordiske lande.

Det tør vel påstås, at karakteren af et lands næringsliv og den betydning, landets industri har i forhold til næringslivet i øvrigt, samt dets internationale betydning

afspejles i patenteringsvirksomheden i landet. *Yeå* bedømmelsen heraf er det af betydning, hvor stort antallet af patentansøgninger og patenter er i forhold til indbyggerantallet samt disses fordeling på indenlandske og udenlandske patentansøgere og patenthavere og på forskellige typer af patentansøgere og patenthavere (størrelsesvirksomheder, småvirksomheder, privatpersoner) samt på de forskellige slags opfindelser og endelig på de forskellige industriområder.

I de nordiske lande forekom i en femårsperiode før sidste verdenskrig og i årene 1950—51 pr. 100.000 indbyggere årligt gennemsnitligt følgende antal patentansøgninger og patentudstedelser:

Årligt antal patentansøgninger og patenter pr. 100.000 indbyggere.

	1935—39		1950—51	
	ansøgninger	patenter	ansøgninger	patenter
Danmark	80	39	94	37
Norge	86	49	100	53
Sverige	100	49	158	53

Angående det totale antal patentansøgninger og patenter henvises til bilagssamlingen, IV, tab. 1 og 2.

En særlig undersøgelse er foretaget vedrørende de i 1949 udstedte patenter. Disse var fordelt mellem patenthavere bosatte i de forskellige lande således, som det fremgår af følgende tabel:

Patent til patenthavere bosatte i

	Danmark	Norge	Sverige
Eget land	32 %	33 %	48 %
Andet nordisk land	14 %	22 %	6 %
Ikke-nordisk land	54 %	45 %	46 %
	100%	100%	100%

At der findes en betydelig ikke-nordisk interesse i patentering i Norden fremgår af tabellen. Antallet af patenter tilhørende patenthavere, der er bosat i nordiske nabolande, er derimod betydeligt mindre.

I denne sammenhæng er det af betydning, hvilken andel i patenteringsvirksomheden de foretagender har, som forener betydelige ressourcer med en aktiv patentpolitik. Til patenthavere, der i 1949 hver udtog mindst 10 patenter, udstedtes dette år i Danmark 20 %, i Norge 11 % og i Sverige 17 % af samtlige patenter¹⁾.

¹⁾ Patenthavere med mindst 10 i 1949 udtagne patenter (efter patenthaverens navn angives antallet af patenter). / *Danmark*: N. V. Philips' Gloeilampenfabrieken, 102; I. G. Farbenindustri A.G., 85; A.G. C. Lorenz, 64; The General Electric Comp. Ltd., 23; Fides Ges. für die Verwaltung und Verwertung von gew. Schutzrechten m.b.H., 19; F. Hoffmann-La Roche & Co., 16; Standard Electric Aktieselskab (Standard Electric Ltd.), 16; Troponwerke Dinklage & Co., 15; Licentia Patent-Verwaltungs G.m.b.H., 15; Böhme Fettchemie-Gesellschaft m.b.H., 14; Schering A.G., 14; Hermes Patentverwertungs-G.m.b.H., 11; Allmänna Svenska Elektriska AB., 10; Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, 10. / *Norge*: Philips' Gloeilampenfabrieken N.V., 65; Standard Electric A/S, 20; The General Electric Comp. Ltd., 16; Imperial Chemical Industries Ltd., 14; Allmänna Svenska Elektriska AB., 13; Ciba S.A., 13; The Atlantic Coast Fisheries Comp., 12; Western Electric Comp. Inc., 10. / *Sverige*: N. V. Philips' Gloeilampenfabrieken, 100; Allmänna Svenska Elektriska AB., 72; Elektriska AB. AEG, 37; Imperial Chemical Industries Ltd., 35; Ciba S.A., 33; Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson, 32; Brown, Boveri & Cie, 29; American Cyanamid Co., 21; Westinghouse Electric Comp., 20; Lumalampan AB., 18; Patentverwertungs G.m.b.H. »Hermes«, 16; AB Separator, 16; AB Elektrolux, 15; N. V. De Bataafsche Petroleum Maatschappij, 14; Landis & Gyr A.G., 14; AB Standard Radiofabrik, 14; Ford Motor Co., Ltd., 13; The General Electric Co. Ltd., 12; International General Electric Co., Inc., 12; Skoda Works National Corp., 12; J. R. Geigy A. G., 11; United Shoe Machinery Corp., 11; Westinghouse Electric & Manufacturing Co., 11; Brevets Aero-Mecaniques, 10; Huskvarna Vapenfabriks AB., 10.

I Danmark og Norge findes der blandt disse store patentudtagere ikke noget indenlandsk firma, men i Danmark to og i Norge eet svensk firma. Af bilagssamlingen, IV, tab. 8—10, fremgår det, hvorledes patenterne inden for forskellige industriområder er fordelt mellem patenthavere fra de forskellige lande.

Som det fremgår af tabellerne, er indenlandske patentsøgere talrigst inden for de områder, hvor brugsopfindelserne spiller en stor rolle. De områder, inden for hvilke den storindustrielle produktion dominerer, f. eks. den elektriske og kemiske industri, karakteriseres af høje tal for ikke-nordiske patenthavere.

Bil. IV, tab. 11, viser, hvor mange patenter der udstedes til privatpersoner. Disse patenter er i stor udstrækning at finde inden for de områder, hvor de indenlandske patenthavere dominerer. Det er i det store og hele sådanne områder, hvor man kan vente et stort antal brugsopfindelser.

De indenlandske patenthavere er for en væsentlig dels vedkommende privatpersoner. Disse findes derimod i ringe udstrækning blandt patenthavere med hjemsted i et ikke-nordisk land. Det kan nævnes, at af de i Sverige i 1949 udstedte patenter til svenske patenthavere udstedtes 52 % til privatpersoner. Kun 2 % af patenterne til ikke-nordiske patenthavere udstedtes til privatpersoner. Af patenterne i Sverige til patenthavere bosatte i Danmark udstedtes 77 % til privatpersoner og til patenthavere bosatte i Norge ligeledes 77 % til privatpersoner.

Det ovenfor anførte gjaldt patenteringsvirksomheden i 1949. Da undersøgelsen omfatter et enkelt år, kan de fundne resultater ikke uden videre generaliseres. Dette gælder særlig for de industriområder, hvor der kun udstedes et ringe antal patenter årligt.

Efter undersøgelsen spiller industriforetagenderne og ikke mindst storindustrien en betydelig rolle blandt de ikke-nordiske patenthavere. De nordiske patenthavere synes at have et betydeligt antal frie opfindere i deres rækker, og de til disse udstedte patenter angår i ikke uvæsentligt omfang brugsopfindelser. Det bør understreges, at antallet af patenter udstedt til patenthavere, der er bosatte i de nordiske nabolande, er forholdsvis lille.

3. Hvorledes bedømmes patentvæsenet, og hvilken betydning kan indførelsen af nordisk patent få?

Indstillingen til patentvæsenet og til det nordiske patentsamarbejde bestemmes væsentligt af de svar, man giver på tre spørgsmål. Det første af disse er, om det moderne patentvæsen i det hele taget er til positiv nytte for næringslivet i de nordiske lande. Et bekræftende svar på dette spørgsmål er ikke selvfølgelig. De øvrige spørgsmål gælder mere direkte patentsamarbejdet. Man kan således spørge, om et eventuelt samarbejde kan tænkes på særlig måde at bevirke en intensivering af forsknings- og patenteringsvirksomheden i de nordiske lande. De udenlandske virksomheders interesse i patentering i Norden foranlediger endelig spørgsmålet, om indførelsen af nordiske patenter vil forbedre eller forværre de nordiske virksomheders stilling i den internationale konkurrence.

Svarene på disse spørgsmål kan ikke gives hvert for sig og kan ikke udelukkende bygges på forhold, om hvis faktiske omstændigheder der ikke hersker tvivl. Svarene må for en stor del afhænge af en næringspolitisk bedømmelse. Dette bevirker, at der ikke i det følgende kan gives definitive svar på spørgsmålene, men det, der anføres, må nærmest betragtes som en præcisering af problemstillingen.

En industrivirksomheds stilling til patentvæsenet beror naturligvis i høj grad på, til hvilken af de i begyndelsen af denne fremstilling nævnte grupper virksomheden må henføres. Virksomheder, der er opstået for at udnytte opfindelser, eller som driver teknisk forskningsvirksomhed, fører som regel en aktiv patentpolitik og er positivt indstillet til patentvæsenet. Ved at disse virksomheders produkter på grund af patentbeskyttelsen kan kalkuleres til højere priser end uden denne beskyttelse, forøges disse virksomheders muligheder for at finansiere forsknings- og opfinder-virksomhed og for at opnå bedre fortjeneste.

En negativ eller ligegyldig indstilling til patentbeskyttelse kan derimod forventes hos de virksomheder, der ikke udnytter patentbeskyttelsen for deres produktion. Virksomheder, der tilhører denne gruppe, arbejder vel som regel med tilvirkning af varer, ved hvilke ingen eller kun mindre forandringer foretages. Som eksempel kan nævnes visse virksomheder inden for savværksindustrien. Måske kan det i visse tilfælde ligge i produktionens natur, at den tekniske udvikling inden for en branche ligesom er gået i stå. Som regel vil vel imidlertid en sådan standsning i udvikling være et svaghestegn. Hvis der inden for branchen opstår virksomheder, der er villige til at risikere kapital på opfinder- og forskningsvirksomhed, eller kommer der udenlandsk konkurrence, vil de bestående foretagender inden for branchen kunne få svært ved at hævde sig i konkurrencen. Der kan da ventes en patentfjendtlig propaganda fra disse virksomheder.

Gennem de samarbejdsalternativer, som udvalget har anset for egnede til nøjere undersøgelse og gennemarbejdning, opnås besparelser for myndighederne og for patentansøgerne. Hvis de hidtil anvendte principper for afgiftsansættelsen også i fremtiden fastholdes, vil myndighedernes formindskede udgifter komme patentansøgerne til gode i form af lavere patentafgifter. Værdien af de herigennem opnåede formindskelser af patentomkostningerne må dog ikke overvurderes. Patentvæsenets betydning i moderne næringsliv måles ikke med disse omkostninger. Teknisk forsknings- og udviklingsarbejde bliver lønnende for industrien takket være patentbeskyttelsen. Industrivirksomheders stilling på hjemmemarkedet eller på eksportmarkedet kan afhænge af, om virksomhedens produkter er patentbeskyttede. Inden for mange industriområder er situationen sikkert i dag en anden, end den ville have været, hvis patentbeskyttelsen ikke var blevet udnyttet på den måde, som sket er.

De firmaer med betydelige ressourcer, som fører en aktiv patentpolitik, vil vel i det store og hele ikke lade en eventuel forøgelse eller formindskelse af patentudgifterne være bestemmende for patenteringsvirksomhedens karakter og omfang, da disse udgifter spiller en underordnet rolle i forhold til dem, som bearbejdelsen af de nordiske markeder i øvrigt kræver. Man vil ikke kunne vente, at disse firmaer skulle udvide udnyttelsen af opfindelser i firmaernes eje alene på grund af, at patenteringen af disse opfindelser gøres billigere. Ej heller vil man kunne vente, at firmaerne i større udstrækning, end hvad der nu er tilfældet, vil udtage patenter i de nordiske lande i den hensigt at udnytte disse som spærrepatenter. Det kan dog tænkes, at opfindelser, for hvilke firmaerne under de nu rådende forhold kun ville søge patent i eet land, ved et nordisk patentsamarbejde regelmæssigt ville blive gjort til genstand for patentbeskyttelse også i de øvrige nordiske lande. Dette ville vel bero på, om udgifterne og besværet ved ansøgning om nordisk patent ikke vil blive væsentlig større end ved ansøgning om et nationalt patent. Hvis de foran fremsatte synspunkter er rigtige, ville denne beskyttelse i det mindste ikke med det samme blive udnyttet. Man kan imidlertid tænke sig, at beskyttelsen senere kan få værdi for patenthaveren i en situation, som ikke var forudset på det tidspunkt, da ansøgningen indleveredes.

For de frie opfindere, som selv bekoster patenteringen og anvender en stor del af deres indkomster til eksperimenter og patentering, kan en formindskelse af patenteringsomkostningerne betyde en økonomisk lettelse og derigennem i væsentlig grad virke fremmende på disse personers virksomhed. Den værdi, dette kan have for næringslivet, lader sig ikke bedømme. At man stort set ville gøre flere og mere betydningsfulde opfindelser i de nordiske lande, hvis patenteringsomkostningerne formindskedes med en 10—20%, synes dog ikke sandsynligt.

Man kan spørge, om nordiske patenter vil fremskynde de ikke-nordiske interessers fremtrængen på de nordiske markeder.

Faren herfor synes at kunne bedømmes med det nys sagte som baggrund. De ikke-nordiske interesser, der her kan være tale om, består væsentlig af kapitalstærke virksomheder, som fører en aktiv patentpolitik. Man må anse det for usandsynligt, at sådanne firmaer i nogen væsentlig udstrækning skulle lade udnyttelsen af opfindelser og af patentbeskyttelser bestemmes af patenteringsomkostningerne og mindre forandringer af disse. Dette gælder også for de nordiske firmaer, der udnytter nabolandene som marked.

Anderledes stiller det sig for så vidt angår frie opfindere og mindre virksomheder, som fortrinsvis arbejder med brugsopfindelser. Disse kategorier er, som før nævnt, talrigt repræsenteret blandt de indenlandske nordiske patentansøgere. Det synes ikke usandsynligt, at disse kategorier i endnu større udstrækning, end hvad der nu er tilfældet, vil patentere deres opfindelser ikke alene i hjemlandet, men også i nabolandene, hvis patenteringsproceduren bliver mindre bekostelig. Når der er tale om rene brugsopfindelser, kan en således øget patenteringsvirksomhed ikke i større udstrækning formindske industriens bevægelsesfrihed. For at en tilvirkning af en artikel af den slags, som er genstand for brugsopfindelser, skal komme i stand, kræves ofte patentbeskyttelse. Mangel på en sådan beskyttelse og den deraf følgende fare for kopiering og overproduktion vil nemlig bevirke, at en fabrikation vil være forbundet med stor risiko for tab. En forøget patentering af brugsopfindelser ville kunne tilføre det land, hvor beskyttelsen nydes, et for landets næringsliv nyttigt initiativ.

Der kan i denne sammenhæng erindres om, at der tidligere har gjort sig en fjendtlig indstilling gældende over for udlændinges patentrettigheder. Således kunne eksempelvis ifølge den svenske patentforordning 1834 i udlandet bosatte personer ganske vist få patent, men for at et sådant i fremtiden skulle bestå, måtte indehaveren inden et år efter patentets udfærdigelse være indflyttet i riget eller have overladt sin ret til en svensk undersåt. En sådan nationalistisk indstilling er nu forladt eller i hvert fald mindre fremtrædende. Den i moderne patentvæsen almindelige ligestilling for inden- og udenlandske interesser er en fordel, da den giver mulighed for international konkurrence med en i princippet ensartet udgangssituation for alle. En sådan ligestilling er nu foreskrevet i den internationale Pariserkonvention, og et land, som træder ud af Pariserkonventionen¹⁾, kan risikere, at dets borgere ikke får patentbeskyttelse i andre lande.

Skulle ikke-nordiske personer og virksomheder som følge af nordisk patentsamarbejde intensivere deres patenteringsvirksomhed i Norden, og hvis nordiske opfindere og disses retsefterfølgere i større udstrækning, end hvad der nu er tilfældet, få patentbeskyttelse i nabolandene, kan dette medføre, at nordiske virksomheder, som nu fører en passiv patentpolitik eller overhovedet ikke behøver at interessere sig for patentbeskyttelsen, sættes i den situation, at de for at hævde sig i konkurrencen må gå over til egen forskningsvirksomhed og til en aktiv patentpolitik. Den

¹⁾ Se bilagssamlingen under I.

forøgede patenteringsvirksomhed skulle med andre ord blive et incitament til forøget opfinder- og forskningsvirksomhed på områder, hvor sådan tidligere slet ikke forekom eller kun fandtes i ringe udstrækning.

Det er klart, at de former for patentfællesskab, som understøtter og stimulerer patentering i de nordiske nabolande, først får værdi, når opfindelserne ikke blot patenteres, men også udnyttes her. Patenteringsmulighederne betyder vel ikke så meget herfor som f. eks. et fælles nordisk marked. Et patentfællesskab kan være værdifuldt og motiveret ved, at det kan forberede og understøtte en overgang til et endnu mere intimt samfundsøkonomisk samarbejde mellem de nordiske lande end det, som nu finder sted.

III. HVORLEDES KAN ET NORDISK PATENTSAMARBEJDE TILVEJEBRINGS⁹

1. Ensartethed i patenteringsproceduren gør det lettere at tilvejebringe nordisk patentsamarbejde.

Samtlige nordiske patentmyndigheder anvender et forundersøgelsessystem, suppleret med et fremlæggesystem¹). Dette muliggør principielt, at rimelige krav med hensyn til en pålidelig prøvelse af patentansøgningerne kan tilfredsstilles. De forskelligheder, der måtte forekomme for så vidt angår kvaliteten af forundersøgelsen ved de forskellige institutioner, turde bero på, hvorledes systemet anvendes, og på uligheder med hensyn til de finansielle bevillinger, der er stillet til rådighed for de respektive myndigheder. Det må understreges, at der ikke ud fra isolerede tilfælde eller ud fra erfaringer om behandlingen af patentansøgninger inden for et vist eller visse områder kan drages generelle slutninger om den ene eller den anden institutions fortrin frem for de andre. Forundersøgelsesarbejdets kvalitet beror i ikke ringe grad på vedkommende undersøgers personlige egenskaber, på hans omhu, tekniske kundskaber og erfaringer fra arbejdet i institutionen. Det er klart, at der inden for een og samme myndighed må forekomme relativt store variationer i det udførte arbejdes kvalitet. Det må imidlertid fremhæves, at de ingeniører, som er beskæftiget med prøvningsarbejdet i de forskellige patentmyndigheder, stort set har samme uddannelse.

Patentmyndighederne i Danmark, Norge og Sverige anvender i hovedsagen det samme undersøgelsesmateriale. Herved er en vigtig forudsætning for et samarbejde opfyldt. Ved et sådant kan der — om dette skulle vise sig fornødent — ske kompletteringer for derved at opnå en endnu mere fuldstændig overensstemmelse end den nu herskende.

Der findes visse forskelligheder i den måde, på hvilken der træffes afgørelse af patentansøgninger. Den beføjelse, et svensk teknisk medlem i de fleste tilfælde har til efter foretagen forundersøgelse selv at godkende en ansøgning til bekendtgørelse, savner modstykke i Danmark og Norge. I Danmark foretages forundersøgelsen af en forbehandler, hvorefter der foretages et teknisk eftersyn af en af direktoratets ældre, fast ansatte teknikere. Derefter træffes beslutningen om godkendelse i patentkommissionen af vedkommende »første behandlende« medlem. I Norge træffes den tilsvarende beslutning af et udvalg, der består af første afdelings formand og yderligere et teknisk medlem samt det medlem, som har foretaget forundersøgelsen.

I samtlige lande har ansøgerne mulighed for at klage til en overinstans over den af første instans truffene afgørelse, nemlig i Danmark til en særlig kommission, i Norge til patentmyndighedens anden afdeling og i Sverige til patentverkets besværsafdeling. I Sverige kan klage over besværsafdelingens afgørelse indbringes for

¹) En redegørelse for de danske, norske og svenske patentmyndigheders organisation og arbejdsgang gives i bilagssamlingen under II.

kun gl. Majst. i regeringsrätten. En tilsvarende klagemulighed findes ikke i de to andre lande.

Reglerne om de grunde, på hvilke en indsigelse kan støttes, er ikke de samme i samtlige lande, men dette turde være uden nævneværdig praktisk betydning. Derimod er forskellen angående almenhedens ret til at gøre sig bekendt med akter i patentsager ved og efter bekendtgørelsen ret bemærkelsesværdig. I Danmark er det kun den bekendtgjorte ansøgning og de dertil hørende akter, såsom beskrivelse, patentkrav, tegninger og prioritetsdokument, der er tilgængelige for almenheden. Efter at en ansøgning er blevet bekendtgjort, er og forbliver i Sverige som regel alle ansøgningens akter tilgængelige. I Norge er bestemmelserne knap så restriktive som de danske.

Forskellighederne vedrørende det tilgængelige undersøgelsesmateriale og den foreskrevne behandlingsprocedure turde ikke være af en sådan art, at en patentansøger kan siges at have en bedre stilling i det ene end i det andet af de nordiske lande. Dette gælder stort set også den del af almenheden, som eventuelt har interesse i, at der ikke udstedes patent, altså i første række indsigerne. De afvigende bestemmelser om patentakternes hemmeligholdelse medfører dog, at indsigeren har en noget gunstigere stilling i Sverige og i et vist omfang også i Norge end i Danmark. Den praktiske betydning heraf bør dog ikke overvurderes.

Af det anførte fremgår, at der i det store og hele findes ret betydelig lighed i patenteringsproceduren i de nordiske lande. Ud fra dette synspunkt skulle der således synes at være gode betingelser til stede for et patentsamarbejde.

Ved et patentsamarbejde mellem de nordiske lande, som forudsætter en ensartet udgangsstilling både for patentansøgere og indsigere, turde de nuværende forskelligheder i detaljer i den foreskrevne patenteringsprocedure betyde mindre end de eventuelle forskelligheder i praksis med hensyn til forundersøgelse og bedømmelse af patenterbarheden. Det må formentlig være muligt i rimelig udstrækning at opnå og vedligeholde en sådan overensstemmelse i praksis. Den bedste måde at opnå en sådan ensartethed på synes at være, at tjenestemændene i de forskellige institutioner fik lejlighed til regelmæssigt at mødes og studere arbejdsmetoder ved de andre patentinstitutioner, udveksle erfaringer og diskutere sådanne patentretslige og patenttekniske spørgsmål, hvor der har vist sig at være forskelligheder i praksis.

Udvalget har anset det for i høj grad ønskeligt, at et praktisk samarbejde på dette felt kommer i gang snarest muligt. Dette er af udvalget fremført i skrivelser af juli måned 1951 til vedkommende myndigheder i Danmark, Norge og Sverige, og udvalget har samtidig foreslået gennemførelsen af foranstaltninger til muliggørelse af et sådant samarbejde.

2. Forskellige samarbejds muligheder.

Et patentfællesskab eller et patentsamarbejde mellem et antal stater kan tage sigte på den administrative behandling af patentansøgningerne. Mest vidtgående er et patentfællesskab, hvor staterne har en fælles patentmyndighed. Efter en anden mulighed kan der skabes et fælles administrativt organ, f. eks. et nyhedsundersøgelsesinstitut, eller flere sådanne organer, inedens patentmyndighederne i øvrigt er selvstændige i forhold til hinanden. Et administrativt samarbejde kan også tænkes uden fælles myndighed eller fælles organer. Således kan f. eks. behandlingen af en patentansøgning ved *et* lands myndighed være bestemmende eller vejledende for et andet lands myndighed, når en tilsvarende ansøgning (dubletansøgning) behandles der. Også samarbejde af mindre omfattende natur, f. eks. vedrørende nyhedsundersøgelsesmateriale, kan tænkes.

En anden form for patentfællesskab mellem stater går ud på, at *eet* udstedt patent får gyldighed i samtlige stater. Sådant gyldighed kan udstrække sig til hele patenttiden. Det er også muligt, at *eet* patent bevilges som gældende i samtlige stater, men at patentets gyldighed i en af staterne i fremtiden er uafhængig af, om patentet forbliver gyldigt i de øvrige stater. De forskellige former for fælles gyldighed forudsætter i reglen ikke et administrativt samarbejde af en bestemt slags. Forskellige samarbejds muligheder af administrativ natur kan være kombinerede med et mere eller mindre vidtgående gyldighedsfællesskab. Et stort antal fællesskabs muligheder er derfor tænkelige. En del af disse muligheder, som ikke blot er teoretisk, men også praktisk tænkelige, har i forskellige forbindelser været foreslået i den internationale diskussion. Rent skematisk synes de muligheder, som i første række findes at burde prøves, at kunne indordnes i følgende grupper:

- 1) Der oprettes en for de samarbejdende stater fælles patentmyndighed, som bevilger patenter, der er gyldige i samtlige stater.
- 2) Staternes patentmyndigheder bibeholdes og samarbejder administrativt samt får beføjelse til hver for sig at bevilge patenter, der er gyldige i samtlige stater.
- 3) Der oprettes et nyhedsundersøgelsesinstitut med den opgave at foretage nyhedsundersøgelse for patentmyndighederne i staterne. Myndighederne bevilger patenter, som kun er gyldige i det pågældende land.
- 4) Er patent bevilget i eet land, bevilges et tilsvarende patent i det eller de andre lande efter en begrænset behandling, f. eks. uden nyhedsundersøgelse.
- 5) Myndighederne giver hinanden meddelelse om nyhedsundersøgelsesresultater

I det følgende skal nærmere behandles de muligheder, der synes at kunne danne grundlag for overvejelse ved tilvejebringelsen af et nordisk patentfællesskab eller patentsamarbejde. Det alternativ, som i første række kan anbefales til nærmere udredning, behandles under overskriften *nordiske patenter*. Dette alternativ svarer til den anden af de ovenfor nævnte muligheder. Under overskriften *provisoriske patentansøgninger* behandles det alternativ, som i anden række anbefales til nærmere undersøgelse og gennemarbejdning. Til slut vil der yderligere blive omtalt nogle alternativer under overskriften *øvrige alternativer*. Intet af disse alternativer skønnes dog at kunne anbefales til videre behandling.

3. Nordiske patenter¹⁾.

Hovedtræk. De nuværende patentmyndigheder bibeholdes, og en ansøger kan efter eget valg ved hvilken som helst af patentinstitutionerne i Danmark, Norge og Sverige ansøge om patent med gyldighed i samtlige af disse lande. Denne ansøgning om nordisk patent skal i det væsentlige kun behandles af primærlandets patentinstitution, altså af patentinstitutionen i det land, hvor den er indgivet.

Alle skal have mulighed for at søge et sådant patent, altså ikke alene ansøgere med hjemsted i et nordisk land. Antallet af ansøgninger i hvert land fra ansøgere, der er bosatte i et nordisk naboland, er ringe, og instituttet nordiske patenter ville derfor få en meget begrænset betydning, hvis muligheden for at få nordisk patent

¹⁾ Benævnelsen nordisk patent anvendes ikke som betegnelse for et patent, der i retlig henseende er en enhed med de tre nordiske lande som udelt gyldighedsområde i den tid, patentet er gældende. Måske kunne betegnelsen give anledning til den misforståelse, at det skulle forholde sig således. Til trods herfor har man foreslået benævnelsen, fordi den er kort, og fordi det fremgår af den, at et nordisk patent er resultatet af et nordisk samarbejde. Af det følgende turde det klart fremgå, hvilket indhold der i denne redegørelse tillægges begrebet nordisk patent.

var indskrænket til ansøgere med hjemsted i et nordisk land. Det kan således nævnes, at det i de seneste år i gennemsnit kun er omkring 8 % af de til de nordiske patentinstitutioner indgivne ansøgninger, der er indkommet fra ansøgere med hjemsted i et nordisk naboland¹⁾). Det er også tvivlsomt, om en sådan begrænsning ville være mulig under hensyn til de gældende bestemmelser i art. 2 og 3 i Pariserkonventionen. Selv om dette skulle være tilfældet, synes det mindre hensigtsmæssigt at begrænse muligheden til nordiske ansøgere, fordi udenlandske virksomheder alligevel ikke kan hindres i at søge patent gennem en filial i et nordisk land. Et ikke ønskeligt stråmandssystem ville også kunne blive en følge af begrænsningen.

Det patentsamarbejde, som her foreslås, tager i det væsentlige kun sigte på området inden for den administrative behandling af patentansøgninger. Et nordisk patent forudsættes at få samme virkning som et nationalt patent. Et nordisk patent kan forblive gyldigt i eet land, selv om det af en eller anden grund taber sin gyldighed i et andet. Patentet kan i eet land overlades til en anden, uafhængigt af hvad der sker med patentet i nabolandene. Behandling af patentsøgsmål ved domstol foregår i hvert af landene helt uafhængigt af, hvad der i et andet land kan være foretaget med vedkommende nordiske patent.

Årsafgifter for et nordisk patent erlægges til samtlige nordiske patentmyndigheder, dog således at manglende betaling kun medfører, at patentet bortfalder i det eller de lande, hvor afgift ikke bliver erlagt.

Selv om nordiske patenter indføres, skal man stadig kunne få patent med gyldighed i eet land, altså patent af den nu forekommende type.

En ansøgning om nordisk patent behandles af primærlandets patentinstitution væsentlig efter samme regler som dem, der gælder for behandlingen af ansøgninger om nationalt patent. Dog skal en ansøgning om nordisk patent bekendtgøres og fremlægges ved samtlige nordiske patentmyndigheder.

Efter at en ansøgning om nordisk patent er blevet bekendtgjort af samtlige patentinstitutioner fuldføres og afsluttes behandlingen af primærlandets patentinstitution. Foreligger der ikke grunde til at afslå ansøgningen, bevilges nordisk patent.

Er der ved en ansøgning om nordisk patent fundet noget til hinder for at meddele patent, kan ansøgningen afslås af primærlandets patentmyndighed. De afslagsgrunde, som gælder for ansøgninger om nationalt patent, finder tilsvarende anvendelse.

En ansøgning, som er afslået, kan begæres prøvet af overinstansen i primærlandet. Det samme gælder indsigelser, i det omfang sådanne overhovedet kan prøves af overinstansen. Herved finder de bestemmelser anvendelse, som i det pågældende land gælder for tilsvarende behandling af ansøgninger om nationalt patent.

Ved ansøgninger om nordisk patent vil kollisionstilfældene, d.v.s. de tilfælde, hvor der i flere ansøgninger ansøges om beskyttelse for en og samme opfindelse, frembyde vanskeligheder, disse vil blive behandlet i det følgende. Sprogspørgsmålet, spørgsmålet om forandring af en ansøgning fra at angå et nordisk til at angå et nationalt patent og omvendt, afgiftsspørgsmål samt flere andre detailspørgsmål vil ligeledes blive behandlet senere.

Et patentfællesskab af den her omhandlede art vil kræve visse udbygninger og ændringer i de nu gældende patentlove. Ligeledes synes visse mindre ændringer af organisatorisk natur at være påkrævet.

¹⁾ Antallet af patentansøgninger og patenter indgivne til de nordiske patentmyndigheder fremgår af bilagssamlingen under IV, se tab. 1 og 2.

Nordisk og nationalt patent ved siden af hinanden. De patentsøgende bør ikke i fremtiden udelukkende være henvist til patent med nordisk gyldighed. Muligheden for ligesom nu at søge patent med gyldighed i blot et eller to af de nordiske lande bør bestå. En sådan valgfrihed er ønskelig, fordi visse ansøgere ikke har interesse i beskyttelse i mere end deres hjemland og derfor ikke er interesseret i at påtage sig den merudgift, som et nordisk patent vil medføre. At der findes et ikke ubetydeligt antal sådanne ansøgere fremgår af, at ansøgningsantallet fra ansøgere med hjemsted i et nordisk naboland er ringe i forhold til antallet af hjemlandsansøgninger (se bilagssamlingen under IV, tab. 1). Denne valgfrihed er også ønskelig ud fra et alment synspunkt. Foretagne undersøgelser viser, at hvis der kun skulle findes nordisk patent, og alle til fremlæggelse godkendte ansøgninger derfor skulle bekendtgøres og til en vis grad undersøges i alle de nordiske patentinstitutioner, ville man næppe kunne regne med nogen arbejdsbesparelse for patentmyndighederne. Den lettelse, som opnås ved, at den grundlæggende nyhedsundersøgelse ikke behøver at foretages i mere end en patentinstitution mod som nu i mange tilfælde i to eller tre institutioner, vil nemlig i så fald opvejes af det merarbejde, som vil blive følgen af, at samtlige til fremlæggelse godkendte ansøgninger i de nordiske lande måtte fremlægges og til en vis grad undersøges i de tre patentinstitutioner..

Ansøgerne skal altså have frihed til at vælge mellem nationalt patent og patent med nordisk gyldighed.

Man kunne rejse spørgsmål om at overlade ansøgeren endnu en tredje udvej, nemlig at søge patent med gyldighed i to af de nordiske lande. Det kan imidlertid næppe antages, at ansøgerne i større udstrækning på den ene side ønsker beskyttelse i mere end eet af de nordiske lande, men på den anden side ikke har interesse i beskyttelse i dem alle. Man har derfor ikke ment, at der var grund til at komplicere fremgangsmåden ved at tilrettelægge den også med henblik på denne mulighed.

Der skal altså efter forslaget ikke kunne udstedes nordisk patent, der fra begyndelsen alene gælder i to lande.

Af det foreslåede system, hvorefter ansøgeren skal have valgfrihed mellem nationalt patent og nordisk patent, følger, at han til en vis grad bør have mulighed for at forandre en ansøgning af den ene slags til at angå et patent af den anden slags. Dette behandles nærmere i et følgende afsnit.

Det er ikke ønskeligt, at beskyttelse for een og samme opfindelse begæres parallelt ved ansøgning om nordisk patent i et land og nationalt patent i dette eller et andet nordisk land. Måske kan dette ikke forbydes. Det bliver i hvert fald vanskeligt at holde kontrol med overholdelsen af et sådant forbud. Mulighederne for at få patent bør derfor være sådanne, at en ansøger ikke har interesse i parallelt at søge nordisk og nationalt patent. Blandt andet er det vigtigt, at der ikke blot formelt fastsættes de samme patenterbarhedsbetingelser i de nordiske lande, men at disse også i praksis anvendes på ensartet måde.

Man kan formentlig gå ud fra, at patentansøgere med hjemsted i et nordisk land som regel indleverer deres ansøgninger til dette lands patentinstitution. Med hensyn til ansøgninger fra ansøgere uden for Norden synes der at kunne være en mulighed for, at disse ansøgninger mere eller mindre ensidigt ville søge til en af patentinstitutionerne. En eventuel tendens i denne retning vil modvirkes ved, at denne institution får et stort antal verserende ansøgninger, således at behandlingstiden bliver længere end i de øvrige patentinstitutioner. Sandsynligvis behøver man dog ikke at befrygte en uforholdsmæssig stor belastning af en af patentinstitutionerne, såfremt ensartede patenterbarhedskrav opretholdes. Naturligvis er det ikke i en

enkelt institutions interesse, at ansøgningsstrømmen ensidigt søger til den, så **lidt** som en institution kan have den modsatte interesse, altså at ansøgningsstrømmen skal søge til en anden nordisk patentinstitution. Skulle det imidlertid ske, at en af patentinstitutionerne mod forventning bliver uforholdsmæssigt stærkt belastet, må der træffes særlige forholdsregler til at bøde herpå, f. eks. overførelse af ansøgninger fra en institution til en anden.

Sprogspørgsmål. Det er af ikke ringe praktisk betydning, hvorledes man skal løse sprogspørgsmålene vedrørende nordisk patent. Det kan gøres gældende, at den, som fuldstændigt behersker et af sprogene dansk, norsk eller svensk, uden større vanskelighed kan læse og så nogenlunde forstå en beskrivelse på et af de andre to sprog. Fra dette udgangspunkt kunne hævdes, at man kun behøvede at bruge sproget i ansøgningslandet såvel under ansøgningsbehandlingen som i de trykte patentbeskrivelser.

På den anden side kan det anføres, at sproglige nuancer ikke sjældent har betydning, når det gælder om at bestemme og afgrænse patentbeskyttelsen, og at et så dybtgående kendskab til nabolandenes sprog, som må kræves ud fra dette synspunkt, ikke er almindeligt forekommende. Af disse grunde kunne man hævde, at der burde gennemføres fuld tresprogethed i hvert fald i patentskrifterne. Dette ville dog medføre adskilligt besvær, påføre ansøgerne omkostninger og fordyre de nordiske patentskrifter.

Et rimeligt kompromis synes det at være, såfremt det fastsættes, at beskrivelsen kun behøver at foreligge på ansøgningslandets sprog, medens patentkrav og benævnelse såvel ved fremlæggelsen som i de trykte patentskrifter skal forefindes parallelt på alle tre sprog. På denne måde må man kunne opnå tilstrækkelig tydelighed med de mindst mulige omkostninger og besvær for ansøgerne. Det vigtigste er, at kravene, som i første række er grundlæggende for beskyttelsen, i hvert nordisk land kan studeres på dette lands sprog. Gennem kravene — og ved hjælp af tegningerne, hvis sådanne findes — må beskrivelsen formentlig i reglen blive forståelig selv for den, som ikke helt ud behersker nabolandenes sprog.

Det bør være ansøgerens egen sag at få patentkrav og benævnelse oversat. Sådanne oversættelser behøver imidlertid ikke at afkræves ham, førend ansøgningen er blevet godkendt til fremlæggelse. Fremgangsmåden vil blive nærmere skildret i det følgende, hvor det også anføres, at en vis sprogcensur må gennemføres af patentmyndighederne i de andre lande.

Det anførte vedrører beskrivelse, patentkrav og benævnelse. Hvad angår andre til patentmyndighederne indgivne akter, som jo ikke er beregnet til at trykkes, bør såvel ansøgere som indsigere kunne anvende det danske, norske eller svenske sprog. En dansker, som søger patent i Sverige, bør således kunne indlevere svarskrivelser på dansk, hvis han foretrækker dette, når blot forslag til beskrivelse og patentkrav indleveres på svensk.

Ansøgningers behandling før bekendtgørelsen. En ansøgning om nordisk patent skal stort set behandles efter de almindelige regler i de respektive patentinstitutioner. En ensartet organisation af patentinstitutionerne og indførelse af samme arbejdsmetoder vil naturligvis være en fordel af hensyn til ønskeligheden af en ensartet behandling. En sådan ensartethed er imidlertid ikke en nødvendig forudsætning for det patentsamarbejde, der her er tale om. Et sådant samarbejde synes også lettere at kunne komme i stand, når der ikke kræves mere gennemgribende organisatoriske ændringer. Viser det sig senere, at sådanne ændringer er ønskelige, vil erfaringerne fra samarbejdet sikkert være af værdi, når ændringerne skal planlægges i detaljer.

En ansøgning om nordisk patent skal altså nyhedsundersøges og behandles på samme måde som en ansøgning om nationalt patent. Forskellen i behandlingen viser sig stort set først, når spørgsmålet om bekendtgørelse med fremlæggelse bliver aktuelt.

Ansøgningers bekendtgørelse. De om ansøgningers bekendtgørelse gældende bestemmelser i de nordiske landes lovgivning er for tiden ikke overensstemmende. Der gælder således forskellige bestemmelser om, hvilke akter offentligheden kan gøre sig bekendt med under og efter bekendtgørelsen. En fornyet bekendtgørelse kan finde sted i Danmark og Sverige, men ikke i Norge. Der bør på dette område tilstræbes ensartethed, såfremt der skal udstedes nordiske patenter, men en sådan er ikke en nødvendig forudsætning for sådanne patenter.

En ansøgning om nordisk patent skal ved bekendtgørelsen fremlægges for offentligheden i hver af patentinstitutionerne i Danmark, Norge og Sverige.

Fremgangsmåden ved bekendtgørelsen synes passende at kunne være følgende:

Når patentinstitutionen i primærlandet har besluttet at godkende ansøgningen til bekendtgørelse, forlanges der af ansøgeren oplysning om opfindelsens benævnelse på de øvrige nordiske landes sprog samt eksemplarer af patentkravene med parallel tekst på disse landes sprog, såfremt sådanne eksemplarer ikke allerede er indgivet tidligere. Eksemplarer af beskrivelse og patentkrav samt tegninger, hvis sådanne findes, sendes til de andre patentinstitutioner for senere at fremlægges der. I disse institutioner foretages der imidlertid først en undersøgelse af den på vedkommende lands sprog affattede tekst (kravene) samt en undersøgelse af, hvorvidt der foreligger kollision med ansøgninger, som er under behandling der¹⁾. Resultatet af denne undersøgelse — *sprog- og kollisionsundersøgelsen* — meddeles primærlandets patentinstitution. Har den embedsmand, der har foretaget undersøgelsen, kendskab til en nyhedshindring eller til andet, som kan være af betydning, gives der meddelelse om dette. Der foretages dog ikke nogen egentlig nyhedsundersøgelse i forbindelse med denne undersøgelse. Undersøgelsen i sekundærlandenes patentinstitutioner kan vise, at yderligere forelæggender, f. eks. med bemærkning om kollision eller om sproglige fejl, bør tilsendes ansøgeren, og fremlæggelsen derfor udsættes. Et sådant nyt forelæggende udfærdiges af primærlandets patentinstitution. Først når der er indgået meddelelse fra begge de andre institutioner, og den eventuelle yderligere behandling er tilendebragt, fastsætter primærlandets institution en bestemt dag for fremlæggelsen. Denne bør ske samtidig i samtlige tre patentinstitutioner. Efter at ansøgningen er bekendtgjort, kan der indleveres indsigelser²⁾ til hvilken som helst af patentinstitutionerne. Indsigelserne prøves i primærlandets patentinstitution, og prøvelsen skal ske i overensstemmelse med de der gældende regler. Efter indsigelsesfristens udløb overtager denne patentinstitution helt behandlingen af ansøgningen, hvad enten der er fremkommet indsigelser eller ej. Yderligere skrivelser fra en indsiger sendes altså dertil. Indsiger en kan i sin korrespondance anvende et hvilket som helst af sprogene dansk, norsk og svensk.

Fremkommer der ingen indsigelser, meddeles der nordisk patent. Når der foreligger indsigelse, fortsættes og afsluttes behandlingen efter de regler, som anvendes i tilsvarende tilfælde ved behandlingen af ansøgninger om nationalt patent. Denne behandling kan altså resultere i et afslag eller i, at der meddeles nordisk patent.

¹⁾ Angående kollision ved ansøgninger om nordisk patent se også side 27.

²⁾ Antallet af indsigelser var i årene 1950 og 1951:

	1950	1951
i Danmark	134	125
i Norge	93	55
i Sverige	208	248

Patentbeskrivelser og patentregister. Af patentbeskrivelserne til nordiske patenter bør fremgå, hvilken patentinstitution der har udstedt patentet. Opfindelsens benævnelse angives parallelt på de tre nordiske sprog, og patentkravene gengives på samme måde. Selve beskrivelsen gengives derimod kun på eet af sprogene. I øvrigt skal patentbeskrivelserne indeholde de samme oplysninger, som almindeligvis indeholdes i patentbeskrivelser.

Meddelelser om numre på udstedte nordiske patenter kan med de nuværende kommunikationsmuligheder hurtigt udveksles mellem patentinstitutionerne, hvorfor det vil være muligt at publicere nordiske patenter, uafhængigt af hvor de udstedes, i en serie med løbende numre. Denne fremgangsmåde bør foretrækkes, da man derigennem undgår de forvekslinger, som ellers let ville kunne indtræffe, hvis der blev udgivet parallelle serier af nordiske patentbeskrivelser, een for hvert land.

Særlige registre over udstedte nordiske patenter bør føres i samtlige patentinstitutioner. Det bør overvejes, om ikke tilførsler til patentregistret i en af patentinstitutionerne af denne institution bør videregives til de øvrige institutioner til indførelse i det derværende register, således at samtlige registre over nordiske patenter kan være i indbyrdes overensstemmelse.

I registrene indføres bl.a. oplysninger om overdragelse af patenter til nye indehavere. Disse behøver ikke at være de samme i samtlige lande. Et nordisk patent vil således for Danmark kunne overdrages til en person, for Norge til en anden person o.s.v.

Ændring af ansøgninger om nordisk patent til ansøgninger om nationalt patent og omvendt. En ansøgning om nordisk patent bør kunne ændres til kun at tilsigte gyldighed i primærlandet eller i et andet nordisk land. For eksempel kan kollisioner i et land gøre en sådan ændring nødvendig. De ansøgninger om nationalt patent, som på denne måde kommer til at foreligge, bør anses som indgivet samme dag som den oprindelige ansøgning.

Der bør være mulighed for at foretage en ændring, lige til ansøgningen er blevet endeligt afgjort i første instans.

Begæres ændringen i løbet af indsigelsestiden, bør ansøgningen dog fortsat være fremlagt for offentligheden i samtlige patentinstitutioner, indtil indsigelsesfristens udløb.

Af den ansøgning om nationalt patent, som bliver et resultat af ændringen, bør hele den hidtidige behandling af ansøgningen om nordisk patent fremgå. I primærlandets patentinstitution må ansøgningen videreføres som en ansøgning om nationalt patent efter tilbørlig påtegning om ændringen. Kopier af ansøgningsdokumentet og andre oprindelige akter, tidligere forelæggender, svarskrivelser, ændrede patentkrav, indsigelsesskrivelser og lignende må stilles til rådighed for de andre patentinstitutioner. Disse kopier kan udtages af den oprindelige ansøgnings akter, såfremt der i denne er indgivet et tilstrækkeligt antal eksemplarer.

En af en ansøgning om nordisk patent udskilt ansøgning bør kun kunne ændres til at angå et nationalt patent, såfremt den oprindelige ansøgning på den tid, da udskillelsen finder sted, selv kunne ændres til en ansøgning om nationalt patent, og der i øvrigt ikke foreligger hindringer for ændringen.

Som følge af, at der findes mulighed for at foretage en sådan ændring, kan en ansøger, selv om han på ansøgningstidspunktet ikke mener at have interesse i andet end et nationalt patent, alligevel fra begyndelsen søge nordisk patent. Muligheden for at få nordisk patent vil da stå åben, om et sådant skulle vise sig at være ønskeligt. Bliver dette ikke tilfældet inden bekendtgørelsen, kan ansøgeren umiddelbart før bekendtgørelsen forlange ansøgningen ændret til at angå et nationalt patent. Ansøgningen og dens behandling vil da ikke i nogen væsentlig henseende

adskille sig fra, hvad der gælder for en ansøgning, som fra begyndelsen angik et nationalt patent. Patentkrav på de andre nordiske landes sprog behøver ikke at indgives, ligesom det heller ikke er nødvendigt at erlægge visse af de i det følgende nævnte afgifter, som kræves ved bekendtgørelse af en ansøgning om nordisk patent.

Interesse i at ændre en ansøgning fra at angå nationalt patent til at angå nordisk patent — altså en ændring i modsat retning af den ovenfor behandlede — formenes at kunne forekomme — skønt mere sjældent. Det må kræves, at ændringen forlanges før bekendtgørelsen og inden et år efter den oprindelige ansøgning i et nordisk land eller — hvis der kræves prioritet fra en tidligere ansøgning i et ikke-nordisk land — inden et år fra den prioritetsbegrundende ikke-nordiske ansøgning.

Kollision. Kollision mellem to ansøgninger foreligger, når ansøgningerne helt eller delvis angår samme opfindelse. Kollision foreligger således ikke, såfremt ansøgningerne f. eks. angår forskellige forbedringer ved en og samme i og for sig forud kendt anordning.

Ansøgningerne i et kollisionsforhold kan være indgivet af en og samme eller forskellige ansøgere. Som kollisionssager anses også ansøgninger med tillægsforhold samt ansøgninger, ved hvilke der i den ene ansøgning henvises til den anden.

Antallet af kollisionstilfælde ved de nordiske patentinstitutioner kan for tiden anslås til 3—5 % af det totale ansøgningsantal. Af disse kollisionstilfælde angår kun en del, måske omkring 1/5, kollisioner mellem ansøgninger indgivet af forskellige ansøgere.

Det er praksis ved de nordiske patentinstitutioner, at en ansøgning med ældre ret, den tidligere ansøgning, i kollisionstilfælde skal være færdigbehandlet, inden den senere ansøgning fremlægges for offentligheden i forbindelse med bekendtgørelsen. Dette kan være årsag til, at behandlingen af en senere ansøgning i et kollisionstilfælde må udsættes, medens man venter på, at en tidligere ansøgning færdigbehandles. Indehaverne af den senere ansøgning anses i kollisionstilfælde mellem ansøgninger indgivne af forskellige ansøgere at have en berettiget interesse i, at dette sker. Bekendtgøres nemlig den senere ansøgning på et tidspunkt, hvor den tidligere ansøgning først er under behandling, kan indehaveren af denne tidligere ansøgning foretage ændringer i patentkravene under hensyn til indholdet af den senere ansøgning.

Den beskyttelse, som skulle kunne opnås gennem den senere ansøgning, vil måske derved blive mere begrænset end den beskyttelse, som kunne opnås, såfremt den tidligere ansøgning færdigbehandles, inden indholdet i den senere ansøgning bliver bekendtgjort.

I andre kollisionstilfælde, således ved kollision mellem ansøgninger, der er indgivet af samme ansøger, ved tillægsforhold og ved henvisning til en anden ansøgning, kan udsættelse også forekomme og er i de to sidstnævnte tilfælde oftest nødvendig. I disse tilfælde kan kollision let konstateres.

Det er kollision mellem ansøgninger indgivet af forskellige ansøgere, som frembyder vanskelighed, og som man særlig må være opmærksom på ved ansøgning om nordisk patent. Skal man på et tidligere stadium opdage sådanne kollisioner, må samtlige patentinstitutioner have mulighed for at gøre sig bekendt med alle patentansøgninger kort efter, at de er indgivet. Dette synes dog at komplicere behandlingen alt for meget.

Fraviger man kravet om, at kollisionerne skal opdages på et tidligt stadium, kan prøvelsen af kollisioner opsættes, indtil ansøgningen skal bekendtgøres. Det er i det foregående forudsat, at dette vil ske for så vidt angår sekundærlandene. Anderledes bliver forholdet i primærlandet. Har dette lands myndighed således

kendskab til en ældre ret, som er baseret på en ansøgning om nordisk patent, bør der gives ansøgeren meddelelse om kollision så snart som muligt, og den senere ansøgnings behandling eventuelt stilles i bero, indtil den ældre ansøgning er færdigbehandlet. Er den ældre ret baseret på en ansøgning om nationalt patent, bør der ligeledes gives ansøgeren meddelelse om kollisionen. Ansøgeren bør i så tilfælde kunne ændre ansøgningen om nordisk patent til en ansøgning om nationalt patent i de lande, hvor den ældre ret ikke foreligger.

For de nordiske patentansøgninger skulle der altså kunne anføres en ældre ret i et hvilket som helst af de nordiske lande som afslagsgrund.

Ved den foreslåede fremgangsmåde kan det tilfælde indtræffe, at der i eet nordisk land meddeles nationalt patent på en opfindelse på et tidspunkt, hvor en tidligere ansøgning angående nordisk patent på samme opfindelse stadig er under behandling i et andet nordisk land. Det nationale patent bør i et sådant tilfælde ikke være til hinder for, at det nordiske patent meddeles, og muligheden for dobbeltpatentering bliver derfor uundgåelig. Et sådant tilfælde vil dog formentlig være forholdsvis sjældent. De retsstridigheder, det kan give anledning til, må afgøres af domstolene, dersom der ikke kan træffes en ordning på anden måde. Det skal bemærkes, at en lignende dobbeltpatentering også er mulig nu, når der er indgivet forskellige ansøgninger angående beskyttelse for samme opfindelse, og når der påberåbes konventionsprioritet i en af disse, og den anden bliver bevilget inden for prioritetsåret.

Man kan naturligvis gøre gældende, at det nu sagte ikke bør være tilstrækkelig anledning til at udsætte bekendtgørelsen af den senere ansøgning, idet man kan henvise til de relativt få kollisioner mellem ansøgninger, der er indgivet af forskellige ansøgere. Såfremt man indtager dette standpunkt, skulle kollisionsundersøgelsen kunne ske samtidig med, at ansøgningen fremlægges. Dette ville ganske vist medføre tidsbesparelse og administrativ forenkling, men indebærer så store ulemper for patentansøgerne, at denne fremgangsmåde ikke kan anbefales.

Man kan også tænke sig helt at sløjfe den egentlige kollisionsundersøgelse. Dette kan ske ved, at man ikke ved den administrative behandling foretager nogen prøvelse med hensyn til bestemmelsen om, at når flere ansøger om patent på samme eller væsentlig samme opfindelse, skal den have fortrin, som først har ansøgt herom. Dobbeltpatentering skulle med andre ord være mulig. Hvis patenthaverne i sådanne tilfælde ikke kunne træffe en overenskomst, måtte tvisten afgøres af domstolene. Dette har man været inde på ved tidligere drøftelser. I disse har omkostningsspørgsmål og det arbejde og besvær, som myndighederne har på grund af kollisionerne, ikke spillet nogen egentlig rolle, men sagen er udelukkende blevet behandlet som et retsspørgsmål. Man synes som regel at have ment, at den nuværende fremgangsmåde bør bibeholdes, selv om også grunde for en modsat opfattelse er fremført. I denne sammenhæng skal det kun fremhæves, at arbejdet med ansøgninger om patent med nordisk gyldighed ville forenkles, hvis man ændrede praksis og altså ikke foretog kollisionsundersøgelse.

*Tillæg spat ent*¹⁾. Nordiske tillægspatenter bør kunne meddeles, såfremt de almindelige forudsætninger herfor er til stede.

Efter de gældende bestemmelser kan et tillægspatent ikke udstedes til andre end indehaveren af hovedpatentet. Dette bør også gælde for nordiske patenter. Er der

¹⁾ Antallet af tillægspatenter i årene 1950—51 var:

	1950	1951
i Danmark	29	30
i Norge	42	44
i Sverige	85	92

forskellige patentindehavere af et nordisk patent i de forskellige nordiske lande, eller er patentet bortfaldet i eet nordisk land, for eksempel ved at der ikke er betalt årsafgift, vil derfor ingen have mulighed for at få udstedt nordisk tillægspatent. For at muliggøre tillægspatent er også i sådanne tilfælde, kan det tillades, at der udstedes nationale patenter som tillæg til nordiske patenter.

Patentfuldmægtig. Efter de i alle de nordiske lande nu gældende bestemmelser skal ansøgere og patentindehavere, som ikke er bosatte i ansøgningslandet, repræsenteres af en der bosat fuldmægtig. Ved patentfællesskab af den her omhandlede art skal den, som søger nordisk patent, ikke behøve at lade sig repræsentere af mere end een fuldmægtig under ansøgningsbehandlingen, nemlig i ansøgningslandet. Er ansøgeren selv bosat der, er det ikke nødvendigt at gøre brug af fuldmægtig.

De nordiske lande kan også, efter at nordiske patenter er indført, anvende forskellige bestemmelser angående autorisation af fuldmægtige, såfremt sådanne bestemmelser anses for påkrævet.

Selv om en ændring af bestemmelserne om patentfuldmægtig således ikke er uomgængelig nødvendig, kan en sådan ændring være ønskelig. Meget kunne tale for at skabe mulighed for fuldmægtige, bosatte i de nordiske lande — i modsætning til hvad der nu gælder — til at kunne repræsentere ansøgere over for et nordisk nabolands patentmyndighed. En ansøger, der er bosat i et nordisk land, skulle også uden at gøre brug af fuldmægtig kunne søge nordisk patent hos et nabolands patentmyndighed. De nu gældende bestemmelser skulle således erstattes af den bestemmelse, at en ansøger, som ikke er bosat i et nordisk land, må repræsenteres af en der — altså i hvilket som helst af de nordiske lande — bosat befuldmægtiget. Denne bestemmelse bør dog være begrænset til kun at gælde ansøgningsstadiet. Fra det øjeblik patentet udstedes, skal patenthavere, som ikke er indlændinge, altid repræsenteres af en i landet bosat fuldmægtig. Noget andet synes ikke at være muligt under hensyn til de i de respektive lande gældende procesretlige bestemmelser og praksis.

Afgifter til patentmyndighederne. De oifentlige afgifter, som nu erlægges i patent-sager, er først og fremmest ansøgningsafgift, udstedelsesafgift og årsafgifter. Til disse kommer visse andre afgifter, nemlig »besværsafgift« og »påkallningsafgift« i Sverige, »genoplivningsafgift« i Norge og Sverige samt genikraftsættelsesafgift i Danmark og Norge. De nuværende afgifters størrelse fremgår af bilagssamlingen under IV, se tab. 4. Det er hensigten, at patentmyndighederne gennem afgifterne skal kunne få indkomster, som med en vis margen dækker deres udgifter. Udstedelsesafgifterne er i første række bestemt til at dække udgifterne til trykning og publicering af patentbeskrivelserne.

Ved nordisk patent og ansøgninger herom kommer ikke alene den patentinstitution, som fra begyndelsen behandler en ansøgning, primærlandets patentinstitution, men også de øvrige nordiske patentinstitutioner til at udføre et vist arbejde med sagen. Hertil bør der tages hensyn ved fastsættelsen af de afgifter, som skal erlægges.

Af afgifterne på ansøgningsstadiet må i første række nævnes *ansøgningsafgiften*. Det synes rimeligt, at en sådan afgift kun erlægges til den patentinstitution, hvortil ansøgningen om nordisk patent indleveres, da denne patentinstitution alene skal behandle ansøgningen indtil bekendtgørelsen.

Udstedelsesafgift bør ligeledes kun erlægges til primærlandets patentinstitution. Desuden bør der erlægges en særlig afgift ved bekendtgørelsen, en *bekendtgørelses-*

afgift, som vederlag til de to andre patentinstitutioner for sprog- og kollisionsundersøgelsen og andet arbejde, som står i forbindelse med bekendtgørelsen. Bekendtgørelsesafgiften kan passende erlægges til primærlandets patentinstitution for senere at overføres til sekundærlandenes patentinstitutioner ved clearing.

Såvel bekendtgørelses- som udstedelsesafgiften bør erlægges inden en vis frist, efter at der er givet ansøgeren meddelelse om, at ansøgningen er godkendt til bekendtgørelse.

Årsafgifter for nordiske patenter bør erlægges til samtlige patentinstitutioner. Disse afgifter synes mest hensigtsmæssigt at burde indbetales direkte til de forskellige patentinstitutioner. En anden mulighed er, at disse afgifter indbetales til en hvilken som helst af patentinstitutionerne. Den patentinstitution, som har modtaget afgifter for en anden institutions regning, skulle da tilstille denne institution de tilsvarende beløb, idet der kunne anvendes en clearingsfremgangsmåde.

Erlægges der ikke årsafgifter i et nordisk land, bortfalder patentet i dette land. Derimod kan det samme patent opretholdes i et andet nordisk land, hvis de foreskrevne afgifter erlægges der.

Andre afgifter end de ovenfor nævnte frembyder ikke særlige problemer i denne forbindelse.

Afgifternes størrelse skulle ifølge det ovenfor sagte fastsættes således, at de dækker myndighedernes udgifter. Denne regel må imidlertid kun betragtes som den almindelige rettesnor, hvorefter afgifternes størrelse skal bestemmes.

De forskellige afgifter bør afpasses på en sådan måde, at de bliver så lidet tyngende for patentansøgerne som muligt. Samtidigt bør man gennem afgiftssatserne søge at fremme de interesser, som patentmyndighederne eller næringslivet i det hele har. Det kan således ikke være til gavn for et lands næringsliv, at der opretholdes patent på opfindelser, som ikke udnyttes. Dette modvirkes i hvert fald til en vis grad af års afgifterne. Det er således af betydning, at årsafgifterne vokser successivt i patenttiden.

Det er ønskeligt, at afgifterne på ansøgningsstadiet, først og fremmest ansøgningsafgiften samt bekendtgørelses- og udstedelsesafgiften, er lige store i alle de nordiske lande. Der må herved tages hensyn til kursen, hvorfor afgifterne omregnet i danske, norske og svenske kroner bliver forskellige. Der bør dog helst ikke ske alt for hyppige ændringer på grund af kursvariationer. Forskelligheder i landene med hensyn til afgifter på ansøgningsstadiet kan gøre det økonomisk mere fordelagtigt for ansøgerne at indlevere ansøgningerne til en bestemt patentinstitution. Dette bør undgås. Bortset fra bekendtgørelsesafgifterne bør afgifterne på ansøgningsstadiet være de samme for nordiske som for nationale patenter.

Årsafgifterne til patentinstitutionerne i de forskellige lande behøver ikke at være af samme størrelse. De samlede årsafgifter bør for de forskellige patentinstitutioner afpasses således, at de betalte afgifter af alle slags dækker vedkommende patentinstitutionens udgifter. Årsafgifterne for nordiske patenter bør i enhver patentinstitution erlægges med samme beløb som for nationale patenter. Disses størrelse bestemmes således ikke af, om det er det ene eller det andet nordiske lands patentinstitution, der har behandlet ansøgningen fra begyndelsen.

Det kan naturligvis tænkes, at årsafgifterne for nordiske patenter kan sættes lavere end de tilsvarende afgifter for nationale patenter. Det synes dog at være det simpleste, at årsafgifterne for nordiske patenter i hvert land erlægges med samme beløb som afgifterne for nationale patenter. Herfor taler også, at de fleste nationale patenter vil angå opfindelser, der kun har betydning for det indenlandske marked.

Indehavere af sådanne patenter, som i reglen er bosat i landet, bør ikke belastes med større udgifter end indehavere af nordiske patenter.

Dersom afgifterne fastsættes på den ovenfor angivne måde, medfører det ikke set fra et omkostningssynspunkt nogen ulempe, at der søges nordisk patent i de respektive patentinstitutioner selv i de tilfælde, hvor kun nationalt patent synes ønskeligt i ansøgningsøjeblikket.

Et nordisk patent vil give samme beskyttelse som tre nationale patenter, nemlig et i Danmark, et i Norge og et i Sverige. For at opnå og opretholde et nordisk patent skal der erlægges een ansøgningsafgift, een bekendtgørelsesafgift og een udstedelsesafgift samt årsafgifter i tre lande. For tre nationale patenter erlægges tre ansøgningsafgifter og tre udstedelsesafgifter samt ligesom ved nordisk patent årsafgifter i samtlige tre lande. Når der kan opnås beskyttelse gennem nordisk patent, skulle man altså spare to ansøgnings- og to udstedelsesafgifter. Derimod kommer der en særlig bekendtgørelsesafgift til. Denne afgift kan være af omtrent samme størrelse som ansøgningsafgiften. Det forudsættes, at ansøgningsafgiften ved ansøgning om nordisk patent skal være lige så stor som den tilsvarende afgift ved ansøgning om nationalt patent. Ved i stedet for tre nationale patenter at udtage et nordisk patent, skulle en patentansøger derfor spare et beløb, der svarer til en ansøgningsafgift og to udstedelsesafgifter.

Det anførte kan tydeliggøres med et eksempel. Dersom ansøgningsafgiften for en ansøgning om nordisk patent sættes til 50 kroner, skal afgiften for bekendtgørelsen også være 50 kroner. Sidstnævnte beløb deles mellem sekundærlandene med 25 kroner til hver. Udstedelsesafgiften antages at være 75 kroner. Afgifterne på ansøgningsstadiet vil derfor tilsammen blive 175 kroner, når der ikke regnes med andet end ansøgnings- samt bekendtgørelses- og udstedelsesafgifter.

For en ansøgning om nationalt patent skal der med de tilsvarende afgiftsstørrelser erlægges ansøgnings- og udstedelsesafgift med et sammenlagt beløb af 125 kroner. For tre nationale patenter, et i hvert af de nordiske lande, vil de sammenlagte afgifter beløbe sig til 375 kroner. For et nordisk patent vil afgifterne på ansøgningsstadiet ifølge det før anførte kun beløbe sig til 175 kroner. Dersom nordiske patenter indførtes, skulle man altså opnå en besparelse på 200 kroner for hver ansøgning for så vidt angår afgifterne på ansøgningsstadiet.

Det er nævnt ovenfor, at man gennem en hensigtsmæssig afpasning af afgifterne kan søge at fremme visse interesser, som myndighederne kan have. En sådan interesse kan tilgodeses ved, at en ansøgning om nordisk patent kun kan bekendtgøres, hvis patentansøgeren har i sinde at opretholde patentet i to eller samtlige nordiske lande. Den, som fra begyndelsen har søgt om nordisk patent, men som ikke ønsker beskyttelse i mere end eet land, bør derfor have interesse i før bekendtgørelsen at ændre sin ansøgning til at angå et nationalt patent. Når en ansøgning om nordisk patent ændres til en ansøgning om nationalt patent i det land, hvis patentinstitution fra begyndelsen har behandlet ansøgningen, bør der derfor ikke kræves en ny ansøgningsafgift for ansøgningen om nationalt patent. Modtages der derimod som følge af ændringen en ansøgning om nationalt patent i et andet nordisk land, må der erlægges almindelig ansøgningsafgift for denne. At bekendtgørelses- og udstedelsesafgifterne tilsammen er større end udstedelsesafgiften for et nationalt patent, kan give ansøgeren en vis interesse i at indskrænke ansøgningen til at angå et nationalt patent, såfremt der kun ønskes beskyttelse i eet land. Af større betydning i denne henseende vil dog være de udgifter og det forøgede arbejde, som er en følge af, at patentkravene ved bekendtgørelsen må foreligge på tre sprog.

Antallet af patentansøgninger, omfanget af patentmyndighedernes arbejde samt myndighedernes og den patentsøgende almenheds udgifter efter indførelsen af nordiske patenter. I visse tilfælde søger en person eller en virksomhed patent på samme opfindelse i alle de nordiske lande eller i det mindste i to af disse. Der kræves i så fald særskilte ansøgninger i hvert land. Havde man kunnet opnå nordisk patent i stedet for kun nationalt patent, ville det sammenlagte antal ansøgninger være mindre, end det ellers havde været. Man har gjort forsøg på at beregne, hvor stor formindskelsen ville blive (se bilagssamlingen under III). Det er statistiske oplysninger for årene 1950—51, der er lagt til grund for disse beregninger, som viser, hvor meget mindre antallet af ansøgninger indgivet til patentmyndighederne i denne periode ville have været, såfremt man i disse år havde udstedt såvel nordiske som nationale patenter. Ved beregningerne er der set bort fra, at muligheden for at opnå nordisk patent skulle kunne have medført en forøget patenteringsvirksomhed.

Ud fra de tilgængelige oplysninger kan det ikke nøjagtig fastslås, hvor stort antal er af de ansøgninger i et nordisk land, som svarer til ansøgninger om beskyttelse for samme opfindelse i et andet nordisk land. Beregningerne i bilagssamlingen under III bygger derfor på visse antagelser, der må betragtes som tilnærmelser. En del af de talværdier, der anføres i det følgende, er derfor kun tilnærmelsesvis rigtige.

Som det fremgår af bilagssamlingen IV, tabel 1, indleveredes der i 1950—51 gennemsnitlig 18.530 ansøgninger årligt til de nordiske patentinstitutioner, af hvilke 4.040 indleveredes til den danske, 3.280 til den norske og 11.210 til den svenske patentinstitution. Af 1000 (100%) ansøgninger indleveredes således 220 (22%) til den danske, 180 (18 %) til den norske og 600 (60 %) til den svenske patentinstitution

Af de indleverede 18.530 ansøgninger kan man regne med (se bilagssamlingen under III), at 4.440 ansøgninger — her kaldet dubletansøgninger — tilsigtede at opnå beskyttelse for opfindelser, for hvilke patent også var søgt i ansøgninger, der indgår i de tiloversblevne (18.530 — 4.440 =) 14.090 ansøgninger. Af 1000 i årene 1950—51 indleverede ansøgninger skulle derfor gennemsnitlig 240 (24%) ansøgninger være dubletansøgninger.

Dersom man ikke alene havde kunnet få nationalt, men også nordisk patent, havde det ikke været nødvendigt at indgive disse ansøgninger. Antallet af ansøgninger ville altså under de her givne forudsætninger have været 24 % mindre, end det virkelig var.

I årene 1950—51 udstedtes årligt gennemsnitlig 7.060 patenter, af hvilke 2.400 kan antages at være dubletpatenter (se bilagssamlingen under III). Af 1000 udstedte patenter kan man derfor regne med, at gennemsnitlig de 340 (34 %) er dubletpatenter. Antallet af patenter ville derfor, hvis man havde udstedt nordiske patenter, have været omtrent 34% mindre, end det virkelig var.

Fordelingen i de nordiske patentinstitutioner af ansøgninger og patenter mellem ansøgere og patenthavere fra de forskellige lande er på grundlag af oplysningerne fra 1950—51 beregnet til efter indførelsen af nordiske patenter at blive følgende:

Fordelingen af 1.000 ansøgninger efter ansøgernes hjemland:

Ansøgernes hjemland	ansøgninger om nordisk patent	ansøgninger om nationalt patent	samtliges ansøgninger
Danmark	20	110	130
Norge	20	90	110
Sverige	45	370	415
øvrige lande	165	180	345
i alt	250	750	1.000

Fordelingen af 1.000 patenter efter patenthaverens hjemland:

Patenthaverens hjemland	nordisk patent	nationalt patent	samtlige patenter
Danmark	30	85	115
Norge	25	100	125
Sverige	85	270	355
øvrige lande	255	150	405
i alt"	395	605	1.000

Efter disse opstillinger skulle af 1.000 patentansøgninger 250 — altså en fjerdedel — angå nordisk patent. Heri medregnes kun ansøgninger, som er færdigbehandlet som ansøgninger om nordisk patent og altså ikke ansøgninger, som ændres til at angå nationalt patent.

Af 1.000 patenter beregnes 295 — altså næsten to femtedele — at være nordiske patenter.

Opstillingen viser, at det først og fremmest bliver ikke-nordiske ansøgere, som kan ventes at ville benytte sig af adgangen til at udtage nordisk patent.

Det er muligt, at det relative antal nordiske patentansøgninger og patenter bliver større end opstillingerne angiver. Patent, som nu kun søges i eet land, vil formentlig, såfremt nordisk patent kan opnås, i visse tilfælde blive søgt for hele Norden.

Den ovenfor angivne formindskelse af antallet af patentansøgninger og patenter (24% respektive 34%), som man skulle kunne regne med, når der udstedes nordiske patenter, medfører ikke et procentvis tilsvarende mindre arbejde for patentmyndighederne. Da en ansøgning om nordisk patent foruden undersøgelsen i den institution, som fra begyndelsen behandler ansøgningen, også må underkastes en vis undersøgelse (sprog- og kollisionsundersøgelse) i yderligere to patentinstitutioner, bliver arbejdet med en sådan ansøgning større end arbejdet med en ansøgning om nationalt patent. Det synes dog sandsynligt, at myndighedernes sammenlagte arbejde med behandlingen af patentansøgninger vil blive mindre, når der udstedes såvel nordiske som nationale patenter. De foretagne beregninger (se bilagssamlingen under III) har da også vist, at dette må blive tilfældet. Ifølge beregningerne skulle arbejdet, når der kan opnås nordiske patenter, blive omtrent 15% mindre, end såfremt der kun kan opnås nationale patenter. Det er herved forudsat, at patenteringsvirksomheden ikke intensiveres som følge af, at der indføres nordiske patenter, men at man virkelig kan regne med den ovenfor angivne formindskelse af ansøgningsantallet, og at fordelingen mellem nordiske og nationale patenter bliver den angivne.

For de nordiske patentansøgningers vedkommende kommer der imidlertid arbejde med korrespondancen mellem de nordiske patentinstitutioner og andet arbejde med administrationen, til hvilket der ikke er taget hensyn ved de anførte beregninger. Det udfundne omfang af arbejdsformindskelsen gælder således kun arbejdet med undersøgelsen af patentansøgningerne.

Formindskelsen af patentmyndighedernes udgifter ved patentsagers behandling kan derfor ikke anslås til 15%, men vil sandsynligvis komme til at ligge omkring 10% af de nuværende udgifter. Dette fremgår af bilagssamlingen IV, tab. 6.

Går man ud fra de senest beregnede udgifter, vil besparelserne for de danske patentmyndigheder kunne anslås til ca. 158.000 danske kroner, for de norske patentmyndigheder til ca. 157.000 norske kroner og for de svenske patentmyndigheder til ca. 486.000 svenske kroner. En sådan besparelse på 10% kan dog ikke

opnås straks, men først i løbet af nogen tid, som følge af at behandlingen af en og samme ansøgning i almindelighed udstrækkes over en årrække.

De patentansøgninger, der er under behandling ved en patentmyndighed, udgør dennes arbejdsbalance. Ansøgninger, som indgår i denne balance, totalbalancen, er indleveret til myndigheden på tidspunkter, som falder inden for et tidsinterval af flere år. Indføres nordiske patenter, vil enhver nordisk patentmyndighed derefter arbejde med en totalbalance, i hvilken i adskillige år ansøgninger, der er indgivet før indførelsen af nordiske patenter, vil indgå.

Formindskelsen af myndighedens personale og dermed udgifterne, såfremt indførelsen af nordiske patenter gør dette muligt, kan derfor først ventes efter en årrække. Den arbejds- og personaleformindskelse, som indførelsen af nordiske patenter kan ventes at hidføre, vil på grund af det successivt fornyede antal ansøgninger måske aldrig komme til at ytre sig som en virkelig formindskelse. Myndighedens personale- og lokalebehov m.v. vil kun vokse i mindre hurtig takt end tilfældet ville have været, dersom muligheden for at opnå nordiske patenter ikke var indført.

Det ovenfor anførte tager kun sigte på udgifterne ved administrationen. Den patentsøgende almenheds udgifter vil naturligvis også påvirkes af, at der indføres nordiske patenter.

I det foregående er der regnet med, at der ville være blevet indgivet et mindre antal ansøgninger årligt til patentmyndighederne i 1950—51, såfremt der dengang havde foreligget mulighed for at opnå nordiske patenter. For hver sådan ansøgning, som det i så fald ikke havde været nødvendigt at indgive, antages ansøgerne at spare 400 d. kr., hvilket regnes at svare til 420 norske kroner eller 300 svenske kroner (heri er ikke medregnet afgifter til myndighederne). Denne antagelse bygger dog kun på nogle få oplysninger og på et skøn, hvorfor der savnes et sikkert grundlag for antagelsen.

Omkostningerne ved udtagelsen af et nordisk patent bliver formentlig noget større end for et nationalt patent. I den følgende beregning af den formindskelse af patentansøgernes udgifter, som indførelsen af nordiske patenter kan medføre, er der dog ikke taget hensyn hertil. I stedet for har man valgt et så lavt tal som 400 danske kroner som det beløb, patentansøgeren efter det ovenfor anførte kan regnes at kunne spare. Måske kan det gøres gældende, at beløbet 400 danske kroner er for lavt, og at der sandsynligvis vil blive en noget større besparelse, end nedenfor angivet. Besparelsernes størrelsesorden og deres fordeling på de forskellige grupper af ansøgere vil dog formentlig ikke være behæftet med større fejl, end at de kan danne udgangspunkt for en bedømmelse af sagen.

Dersom der var udstedt nordiske patenter i årene 1950—51, ville der under de her anførte forudsætninger kunne være indgivet et mindre antal ansøgninger og opnået en tilsvarende besparelse, nemlig:

	formindskelse i ansøgningsantallet	tilsvarende besparelse
		140.000 d. kr.
for danske ansøgere	350	150.000 n. kr.
		110.000 sv. kr.
		140.000 d. kr.
- norske	350	150.000 n. kr.
		110.000 sv. kr.

for svenske ansøgere	800	320.000 d. kr.	340.000 n. kr.	240.000 sv. kr.
- øvrige -	2.940	1.180.000 d. kr.	1.230.000 n. kr.	880.000 sv. kr.
		<hr/>		
i alt	4.440	1.870.000 n. kr.	1.340.000 sv. kr.	

Fordele ved nordiske patenter. Ved nordiske patenter undgås det dobbeltarbejde, som nu foretages, når patentansøgninger, der tilsigter beskyttelse for samme opfindelse, behandles parallelt i de nordiske landes patentinstitutioner. Til indførelse af sådanne patenter kræves der ikke noget særligt dybtgående indgreb i de nuværende patentinstitutioners organisation. Man behøver ikke at oprette nye institutioner. At de nuværende nationale institutioner bibeholdes, medfører, at forbindelsen mellem nordiske patentansøgere og patentmyndighederne ikke bliver gjort vanskeligere end nu. Ved det alternativ, som forudsætter oprettelse af en fælles nordisk patentinstitution, vil forbindelsen derimod blive vanskeligere for patentansøgere, der er bosat i et andet land end det, inden for hvis grænser den fælles institution er placeret. Bibeholdelsen af de nationale institutioner kan også være af vigtighed under hensyn til den nuværende internationale situation.

Ved indførelsen af nordiske patenter kræves der ikke tilvejebragt en fuldstændig ensartethed i patentlovgivningen i de forskellige lande. Domstolenes behandling af patentsager kan foregå som hidtil. Der vil overhovedet ikke kræves ændringer i forhold, som har med et patents retsvirkninger at gøre. Denne omstændighed og det forhold, at der ikke kræves nye patentinstitutioner, medfører, at nordiske patenter kan indføres uden den forsinkelse, som vil være uundgåelig, såfremt der må foretages mere dybtgående indgreb og ændringer af de bestående institutioner.

Indførelsen af nordiske patenter synes ikke at kunne besværliggøre det igangværende internationale patentsamarbejde.

At der kan erhverves patent, som dækker hele det nordiske område, medfører besparelser for den patentsøgende almenhed. I det lange løb vil også de statslige organers udgifter blive mindre, end hvis der kun kan opnås nationalt patent.

Under hensyn til de fordele, som nordiske patenter kan ventes at medføre, har udvalget som før nævnt ment, at det i første række er dette forslag, som bør gøres til genstand for en fortsat undersøgelse og gennemarbejdning.

4. Provisoriske patentansøgninger.

Forslaget om provisoriske ansøgninger, som i anden række bør komme i betragtning som emne for nærmere undersøgelse og gennemarbejdning, giver mulighed for at undgå det dobbeltarbejde, der er en følge af, at ansøgninger om beskyttelse for samme opfindelse behandles parallelt i de nordiske patentinstitutioner. Efter forslaget skal der skabes et administrativt samarbejde, der ikke rækker videre, end at de nuværende patentlove i det store og hele kan bibeholdes uændrede, og kun visse tillæg til disse bliver nødvendige. Fælles gyldighedsområde etableres ikke. Forslaget adskiller sig således på dette punkt fra forslaget om nordiske patenter. Stort set kan samarbejdet ifølge forslaget om provisoriske ansøgninger betragtes som en udbyggelse af et samarbejde af en tidligere ofte foreslået type, hvorefter en patentinstitution meddeler en anden institution resultatet af sin ny-

hedsundersøgelse. Det særegne ved det foreliggende forslag er, at ansøgningen, når der søges om beskyttelse for en og samme opfindelse i to eller samtlige af landene Danmark, Norge og Sverige, først behandles i eet af landene, primærlandet, indtil der er truffet afgørelse om at bekendtgøre ansøgningen, eller indtil ansøgningen er afslået, og at den tilsvarende ansøgning først derefter tages op til behandling i det andet land, sekundærlandet. Behandlingen i primærlandet kan da være vejledende og i visse tilfælde bestemmende for behandlingen i sekundærlandet.

I tidligere forslag, hvorefter myndighederne direkte skulle udveksle meddelelser om resultatet af nyhedsundersøgelser, har man ikke angivet nogen tilfredsstillende metode til at konstatere, hvornår der i de forskellige patentinstitutioner foreligger ansøgninger angående **beskyttelse** for samme opfindelse (dubletansøgninger). Dette sker ifølge det foreliggende forslag ved, at samtlige dubletansøgninger indleveres til eet lands — **primærlandets** — patentinstitution. Af disse ansøgninger er den ene en ansøgning af sædvanlig slags, stilet til denne myndighed om beskyttelse i primærlandet. De andre ansøgninger, der betegnes som provisoriske, er stiledede til myndighederne i de andre lande, sekundærlandene, hvor der ønskes beskyttelse. Der bør ikke findes nogen regel for, i hvilket land en ansøgning, hvormed der følger provisoriske ansøgninger, skal indgives, f. eks. at nordiske ansøgere skal indlevere i hjemlandet. Efter en vis kontrol oversender primærlandets myndighed de provisoriske ansøgninger til sekundærlandenes myndigheder, der som indleveringsdag må regne med den dag, på hvilken ansøgningen er indleveret til primærlandets myndighed. Sekundærlandenes myndigheder skal imidlertid ikke med det samme begynde behandlingen af den provisoriske ansøgning, men må, som det vil fremgå af **det** følgende, vente på yderligere meddelelse fra primærlandets myndighed.

Den provisoriske ansøgnings behandling og betydning. Den, som ønsker beskyttelse for en opfindelse i Danmark, Norge og Sverige og i dette øjemed benytter sig af muligheden for at indgive provisoriske patentansøgninger, må, som det fremgår af det foregående, til en af disse landes patentmyndigheder — primærlandets patentmyndighed — indlevere tre patentansøgninger. Den ene ansøgning skal være af den sædvanlige type og stilet til primærlandets patentmyndighed. Denne ansøgning kaldes i det følgende grundansøgningen. De to andre ansøgninger, de provisoriske ansøgninger, skal stiles til de respektive andre patentmyndigheder, men i øvrigt være nøjagtige kopier af grundansøgningen. De skal således være affattet på primærlandets sprog.

I overensstemmelse med det ovenfor anførte skal de provisoriske ansøgninger indleveres samtidig med grundansøgningen. Det kunne også tænkes, at det blev tilladt, at dette sker inden for en vis kortere frist, f. eks. to måneder efter indleveringsdagen for grundansøgningen. Dette vil imidlertid medføre visse ulemper, som vil fremgå af det følgende. Det forudsættes derfor, såfremt intet andet siges, at grundansøgningen og de provisoriske ansøgninger indleveres samtidigt.

Primærlandets patentmyndighed må så hurtigt som muligt efter indgivelsen kontrollere, at der er overensstemmelse mellem grundansøgningen og den eller de provisoriske ansøgninger. Overensstemmelsen bevidnes ved en påtegning på den provisoriske ansøgning, der også påtegnes om tidspunktet for indgivelsen. Endvidere foretages en påtegning om den provisoriske ansøgning i grundansøgningen samt i primærlandets ansøgningsjournal. Der påføres samme klassebetegnelse på den provisoriske ansøgning som på grundansøgningen. Derefter oversendes den provisoriske ansøgning til sekundærlandets patentmyndighed.

Sekundærlandets patentmyndighed må anerkende den provisoriske ansøgning som indgivet på det tidspunkt, da den blev indgivet til primærlandets myndighed, og hvorom akterne er påtegnet. Efter det påtegnede tidspunkt kan der ikke opstå nyhedshindringer. Fra dette tidspunkt beregnes patenttiden og forfaldsdagen for års afgifterne.

En provisorisk patentansøgning skal, for så vidt angår betinget beskyttelse mod brug af opfindelsen, være ligestillet med en almindelig ansøgning.

I primærlandet behandles en grundansøgning på samme måde som almindelige ansøgninger, indtil der er truffet bestemmelse om at bekendtgøre ansøgningen eller afslå den. Når en sådan afgørelse er truffet, eller ansøgeren har trukket sin ansøgning tilbage, eller den er definitivt afvist, fordi ansøgerne ikke har besvaret skrivelser fra patentmyndigheden, sendes der af primærlandets myndighed meddelelse derom til sekundærlandets myndighed. Er grundansøgningen godkendt til bekendtgørelse, må der foruden meddelelsen sendes kopier af beskrivelse og patentkrav, såfremt disse er forskellige fra de oprindelig indgivne. Ekstra kopier til dette brug skal altid indgives samtidig med de eksemplarer, som skal indgå i grundsagen. Er der derimod truffet anden afgørelse i grundansøgningen, skal en kopi af denne afgørelse vedlægges meddelelsen. Til meddelelsen skal der, uafhængigt af hvilken afgørelse der har foranlediget den, også føjes en liste over modhold, hvis sådanne er givet i sagen. I sekundærlandet gøres der intet ved den provisoriske ansøgning, før denne meddelelse er modtaget, dog bør sekundærlandets myndighed gøre sig bekendt med de provisoriske ansøgninger for at kunne foretage en undersøgelse med hensyn til eventuelle kollisioner. For at lette denne undersøgelse kunne de provisoriske ansøgninger, som hører til samme klasse, opbevares samlede. Dette vil ikke volde nogen vanskeligheder, da den provisoriske ansøgning allerede i primærlandet har fået påført klassebetegnelse.

Den provisoriske ansøgnings komplettering og behandlingen derefter. Efter at primærlandets patentmyndighed har givet sekundærlandets myndighed ovennævnte meddelelse om grundansøgningen, skal sidstnævnte myndighed tage den provisoriske ansøgning op til behandling. Patentansøgeren skal da komplettere ansøgningen ved indlevering af ansøgningsakterne på sekundærlandets sprog, og også i øvrigt bringe sagen i en i formel henseende antagelig form, såfremt dette ikke tidligere er sket. For at undgå tidsspilde kan ansøgeren af primærlandets patentmyndighed skriftligt opfordres hertil samtidig med, at der gives ansøgeren meddelelse om, at grundansøgningen godkendes til bekendtgørelse, eller at den afgøres uden at føre til patent.

Sekundærlandets behandling af den kompletterede provisoriske ansøgning bestemmes af indholdet af meddelelsen fra primærlandets myndighed og af ansøgningsakternes beskaffenhed. Der kan her komme til at foreligge forskellige muligheder.

Er grundansøgningen godkendt til bekendtgørelse, vil behandlingen af den kompletterede ansøgning afhænge af, om ansøgningsakterne i denne ansøgning stemmer overens med akterne i grundansøgningen, eller om dette ikke er tilfældet, og ansøgeren ikke ønsker at tilvejebringe en sådan overensstemmelse.

Den kompletterede ansøgnings akters overensstemmelse med akterne i grundansøgningen kan, såfremt der er indleveret ny beskrivelse eller nye patentkrav i grundansøgningen, konstateres ved hjælp af de kopier, som er medfulgt meddelelsen fra primærlandets myndighed. Det forudsættes, at der er en sådan overensstemmelse, og at de foreskrevne formelle betingelser for ansøgning om patent i sekun-

dærlandet (f. eks. at udenlandske ansøgere skal repræsenteres af en inden for riget boende fuldmægtig) også er opfyldt. Der foretages da ikke i sekundærlandet nogen fuldstændig nyhedsundersøgelse. Den kompletterede ansøgning godkendes til bekendtgørelse, dersom man ikke ved en undersøgelse finder, at

1) en ældre ret i sekundærlandet,

2) eller for sekundærlandet specielle undtagelser fra patenterbarhed er til hinder for patent.

Hvis der forefindes mangler, skal ansøgeren have skriftlig meddelelse herom, og der skal gives ham lejlighed til at afhjælpe manglerne.

Fra og med bekendtgørelsen behandles den kompletterede ansøgning som almindelig ansøgning. Dette gælder også i tilfælde af indsigelser.

På tilsvarende måde som i tilfælde af overensstemmelse mellem akterne i grundansøgningen og de tilsvarende akter i en kompletteret ansøgning behandles denne, når der findes forskelle, som beror på, at der gælder specielle patenterbarhedsbetingelser i primærlandet, men ikke i sekundærlandet, eller på en ældre ret i primærlandet, men ingen tilsvarende i sekundærlandet. I et sådant tilfælde må det dog særlig undersøges i sekundærlandet, om den manglende overensstemmelse hænger sammen med noget, som er patenthindrende. En kompletterende nyhedsundersøgelse i sekundærlandet kan også være nødvendig.

Hvis de konstaterede mangler i de nu behandlede tilfælde ikke afhjælpes, — herunder også indbefattet, at ansøgeren ikke har bragt beskrivelse og patentkrav i overensstemmelse med de tilsvarende akter i grundansøgningen — kan den kompletterede ansøgning ikke behandles som en kompletteret provisorisk ansøgning. Der gives ansøgeren besked herom. Ansøgeren får dog mulighed for at ændre ansøgningen til en selvstændig ansøgning. Denne behandles da som en almindelig ansøgning, men får dog gyldighed fra den provisoriske ansøgnings indgivelse i primærlandet. Der foretages herefter en fuldstændig nyhedsundersøgelse.

Standses behandlingen af grundansøgningen — inden afgørelsen om bekendtgørelse — i primærlandet uden at føre til patent, bør der være mulighed for ansøgeren for i en vis tid — f. eks. to måneder — efter at afgørelsen blev truffet i grund sagen at få den provisoriske ansøgning taget op til behandling i sekundærlandet uden indgivelse af en ny selvstændig ansøgning. Ansøgningen skal da kompletteres og derefter underkastes en prøvelse af sekundærlandets patentmyndighed, for hvilken behandlingen af grundansøgningen ikke må være bindende, men vel kan være oplysende.

Har grundansøgningen ikke kunnet føre til patent i primærlandet på grund af påviste nyhedshindringer, kan sekundærlandets myndighed i første række indskrænke sig til at vurdere nyhedshindringen. Kommer myndigheden herefter til et andet resultat end primærlandets myndighed, d.v.s. at den ikke skønner, at der foreligger hindringer for patent, må der dog foretages en fuldstændig nyhedsundersøgelse, inden ansøgningen bekendtgøres. Det samme gælder, hvis afgørelsen i primærlandet skyldes, at der der foreligger ældre ret (kollision) eller en særlig i primærlandet, men ikke i sekundærlandet gældende undtagelse fra patenterbarhed. Der skal også foretages en fuldstændig nyhedsundersøgelse i sekundærlandet, hvis ansøgningens bortfald i primærlandet beror på, at den har været behæftet med formelle mangler, der ikke er afhjulpet, eller på at ansøgeren der har tilbage taget ansøgningen.

Hvis den eller de provisoriske ansøgninger — i modsætning til det ovenfor for-

udsatte — ikke skal indgives samtidig med grundansøgningen, men kan indleveres inden for en bestemt frist efter dennes indgivelse, må sekundærlandets myndighed før bekendtgørelsen af den provisoriske ansøgning — til trods for at grundansøgningen er godkendt til bekendtgørelse — foretage en undersøgelse af, om der ikke er opstået nyhedshindringer i løbet af fristen. Dokumenteret konventionsprioritet kan dog gøre dette uforholdsmæssigt.

Afgifter til patentmyndighederne. Når grundansøgningen og de provisoriske ansøgninger indgives, skal der betales visse afgifter. For grundansøgningen betales således en ansøgningsafgift af samme størrelse som den, der almindeligvis betales. For den eller de provisoriske ansøgninger betales der registreringsafgifter. Disse udredes med et mindre beløb end ansøgningsafgifterne og fordeles mellem primærlandets myndighed og vedkommende sekundærlands myndighed. Selve indbetalingen sker til primærlandets myndighed, og det til sekundærlandet bestemte beløb tilstilles myndigheden der ved clearing. Til de nævnte afgifter kommer der eventuelt senere for såvel grundansøgningen som kompletterede provisoriske ansøgninger udstedelsesafgifter på lignende måde som for almindelige ansøgninger. Udover de nu nævnte registrerings- og udstedelsesafgifter skulle der ikke på ansøgningsstadiet betales yderligere afgifter for de provisoriske ansøgninger, som ikke ændres til selvstændige ansøgninger. For de til selvstændige ansøgninger ændrede provisoriske ansøgninger bør der ved ændringen betales almindelig ansøgningsafgift.

At der bør betales ansøgningsafgift ved ændringen, er blandt andet motiveret ved det arbejde, som myndigheden får med en ændret ansøgning. Det kan diskuteres, om en sådan afgift ikke altid burde erlægges, når den provisoriske ansøgning efter komplettering må underkastes en fuldstændig prøvelse i sekundærlandet, altså også når grundansøgningen er færdigbehandlet i primærlandet uden at føre til patent. Når man ikke har ment, at der bør betales ansøgningsafgift i dette tilfælde, beror dette på, at det ville medføre komplikationer og ikke kan ventes at tilføre myndigheden væsentlige beløb.

Bedømmelse af alternativet provisoriske patentansøgninger. Som ovenfor nævnt vil indførelsen af provisoriske ansøgninger efter det behandlede forslag medføre, at man undgår en del af det dobbeltarbejde, som de nordiske landes patentmyndigheder nu må udføre ved behandlingen af de ansøgninger, der tilsigter at opnå beskyttelse for samme opfindelse. I dette tilfælde gælder det imidlertid kun det arbejde, som myndighedernes første instanser udfører, og ikke engang hele dette arbejde. Når grundansøgningen er færdigbehandlet uden at føre til patent, må første instans i de andre lande nemlig underkaste de kompletterede provisoriske ansøgninger en prøvning.

Når den provisoriske patentansøgning er blevet kompletteret, må det kontrolleres, om beskrivelse og patentkrav på sekundærlandets sprog stemmer overens med de tilsvarende akter, der er indgivet til primærlandets myndighed og affattet på dette lands sprog. Denne kontrol samt den fornødne korrespondance mellem primær- og sekundærlandets myndigheder vil kræve et ikke ubetydeligt arbejde. I de tilfælde, hvor ansøgningen føres frem til afgørelse af myndighederne, vil der ganske vist kunne opnås nogen arbejdsbesparelse for myndighederne, men denne besparelse bliver af begrænset omfang. Anderledes stiller det sig i de sager, hvor ansøgeren på et tidligt stadium får sådanne oplysninger i grund sagen (f. eks. modhold), at ansøgningen ikke fastholdes og derfor bortfalder. I disse tilfælde bliver arbejdsbesparelsen betydelig.

Det er vanskeligt kvantitativt at bedømme den arbejdsbesparelse for **patentmyndighederne**, som vil blive følgen af, at provisoriske ansøgninger kan indgives. At den bliver væsentlig mindre end den, som vil opnås ved indførelsen af nordiske patenter, turde være sikkert.

En lignende konklusion kan drages vedrørende de patentsøgendes udgifter og arbejde med ansøgningerne. Også her gælder det, at besparelserne bliver størst, når talen er om ansøgninger, som ikke føres frem til myndighedernes afgørelse, men bortfalder på et tidligt stadium. Det er også af betydning for patentansøgerne, at afgifterne på ansøgningsstadiet bliver mindre for provisoriske ansøgninger end for almindelige ansøgninger. Der kræves ikke befuldmægtigede i sekundærlandene, før en provisorisk ansøgning skal kompletteres, hvilket medfører mindre eller slet ingen udgift til fuldmægtig i sekundærlandene. Det sidste vil være tilfældet for de ansøgningers vedkommende, som ikke føres frem til komplettering. Sådan set kan ordningen med provisoriske ansøgninger betragtes som en udvej for ansøgere i et nordisk land til mod en mindre udgift (registreringsafgifterne) at sikre sig prioritet i nabolandene udover den etårige konventionsprioritetstid. Dette kan være en gevinst, ikke mindst med de nuværende lange behandlingstider for patentansøgninger.

Skulle det i det foregående principalt fremførte forslag om nordiske patenter ikke kunne virkeliggøres, men derimod det her fremførte forslag, vil man dog med dette være kommet et skridt længere på vejen mod nordisk patentfællesskab. Inden for rammerne af det herved tilvejebragte samarbejde kan der udføres et arbejde for at bringe lovgivning og praksis på samme linie og dermed forberede yderligere fremskridt. Som før nævnt er en sådan ensartethed ikke nødvendig for at gennemføre forslaget om provisoriske ansøgninger. Dette medfører, at forslaget let kan føres ud i livet.

Mod forslaget taler først og fremmest, at dets gennemførelse kun medfører begrænsede fordele. En vis forsinkelse af behandlingen af patentansøgningerne i sekundærlandet kan formentlig ikke undgås, men dette synes at være af underordnet betydning. En ansøger, som ønsker hurtig behandling, har naturligvis mulighed for ligesom nu at indlevere tre parallelle ansøgninger i de forskellige nordiske lande om beskyttelse for en og samme opfindelse.

Under hensyn **til** de begrænsede fordele, som indførelsen af provisoriske ansøgninger medfører, har man ment, at dette forslag kun i anden række bør komme på tale som genstand for fortsat undersøgelse.

5. Øvrige samarbejdsmuligheder.

Som det fremgår af det foregående, findes der også andre former for et patentfællesskab eller patentsamarbejde end de, som mere udførligt er behandlet i det foregående. De der omhandlede forslag kan også modificeres eller kompletteres på forskellig måde. Ingen af de andre samarbejdsformer, der foreligger, kan imidlertid for tiden anbefales til nærmere undersøgelse. Årsagen hertil vil fremgå af de følgende bemærkninger vedrørende fire sådanne muligheder, der er blevet drøftet af udvalget.

Resultatet af nyhedsundersøgelsen meddeles andet lands patentmyndighed. Parallel undersøgelse af en opfindelses nyhed i flere nyhedsundersøgende patentinstitutioner skulle efter tidligere ved forskellige lejligheder fremførte forslag kunne undgås ved, at disse institutioner regelmæssigt giver hinanden meddelelse om nyhedsundersøgelsesresultater, eller ved at det pålægges ansøgerne at give sådanne

meddelelser. De forsøg, der er gjort på at omsætte denne fremgangsmåde i praksis, har dog ikke givet det ventede resultat.

Ved udveksling af meddelelser om nyhedsundersøgelsesresultater må det kunne konstateres, hvornår der i to eller flere patentinstitutioner foreligger overensstemmende ansøgninger. Endvidere skal resultatet af nyhedsundersøgelsen i en af patentinstitutionerne på et vist tidspunkt meddeles det eller de andre landes patentinstitutioner. Endelig må der fastsættes en rækkefølge for behandlingen i de forskellige institutioner, således at de institutioner, som ikke selv skal foretage nyhedsundersøgelsen af en bestemt sag, kan lade behandlingen bero, indtil meddelelsen om nyhedsundersøgelsen er modtaget. De foranstaltninger, som må træffes i denne forbindelse, kan ske inden for institutionerne med eller uden ansøgernes medvirken. Forskellige fremgangsmåder kan tænkes.

Skal der udveksles meddelelser om nyhedsundersøgelsesresultater mellem de nordiske patentinstitutioner, synes det simpleste at være, at det pålægges ansøgerne selv at opgive, om og i bekræftende fald hvornår der er indleveret ansøgninger om patentbeskyttelse for samme opfindelse i andre af de nordiske lande. Sådanne oplysninger bør også gives, når ansøgningerne uden at være helt overensstemmende dog tilsigter beskyttelse for samme opfindelse. Forskellen mellem ansøgningerne kan f. eks. skyldes, at der ikke gælder samme patenterbarhedsbetingelser i samtlige lande.

Ansøgerne kan i visse tilfælde have interesse i, at ansøgninger i forskellige lande betragtes som dubletansøgninger. Herved skulle man f. eks. kunne få udsættelse med behandlingen i et eller flere lande, hvilket i nogle tilfælde kan være ønskeligt for ansøgerne. I andre tilfælde, f. eks. når ansøgerne ønsker at få patent i to eller tre lande uden tidsspilde, kan ansøgerne have interesse i, at behandlingen sker samtidig og vil derfor være utilbøjelige til at give oplysning om, at patent søges parallelt. Myndigheden bør derfor kunne være sikker på, at en ansøgning i et af ansøgeren opgivet tilfælde virkelig er en dubletansøgning. Det bør derhos ikke være muligt for ansøgerne at undlade at give oplysning om, at en ansøgning er en dubletansøgning. Dette formål kan opnås enten ved, at myndigheden udøver en vis kontrol, eller ved at det for ansøgeren, der ikke giver oplysninger på den foreskrevne måde, får en mærkbar konsekvens, f. eks. at en ansøgning bortfalder.

En anden mulig fremgangsmåde er, at der ikke pålægges ansøgerne nogen oplysningspligt, men at myndighederne selv må undersøge, hvornår der foreligger dubletansøgninger. Foreligger der oplysningspligt, må det af kontrolmæssige grunde eller af hensyn til den lige nævnte selvstændige undersøgelse forudsættes, at der gives meddelelse om samtlige ansøgninger i et land til de øvrige lande. Det er til dette formål ikke tilstrækkeligt, at der gives meddelelse om ansøgerens navn og opfindelsens benævnelse, men der må træffes mere komplicerede foranstaltninger, f. eks. må ansøgeren indlevere ekstra kopier af patentkravene, og disse må af den myndighed, der har modtaget dem, oversendes til de andre myndigheder. Også prioritetsdokumenter kan benyttes i kontroløjemed, men det må da foreskrives, at konventionsprioritet, for at den skal kunne gælde, må påberåbes samtidig med ansøgningens indlevering eller i løbet af kort tid derefter, samt at der altid skal indleveres prioritetsdokumenter. Kontrollen eller undersøgelserne må udføres af hertil kvalificeret personale og turde kræve et ikke ringe arbejde.

Spørgsmålet om, hvilket land der først skal foretage nyhedsundersøgelsen, kan løses på forskellig måde. Det kan således bestemmes, at denne undersøgelse altid skal foretages i det land, hvor ansøgningen først er indleveret. En anden mulighed er, at myndighederne i hvert enkelt tilfælde træffer aftale om, i hvilket land nyheds-

undersøgelsen skal foretages, eller at dette afgøres efter en bestemt regel. Man kunne således tildele hver patentinstitution de ansøgninger, der falder inden for bestemte tekniske områder. Man kan også tænke sig, at ansøgerne selv må udpege det land, hvor ansøgningen først skal nyhedsundersøges.

Medens nyhedsundersøgelsen foregår i et af landene, må behandlingen i de øvrige lande bero, såfremt den nu beskrevne fremgangsmåde skal medføre nogen arbejdsbesparelse. Det kan diskuteres, om behandlingen bør optages, når en første nyhedsundersøgelse er udført — altså ved det første forelæggende for ansøgeren — eller når ansøgningen i det nyhedsundersøgende land er godkendt til bekendtgørelse eller afgjort uden at føre til patent. Der kan anføres grunde både for og imod disse muligheder.

Når tidspunktet for behandlingens optagelse er inde, må den nyhedsundersøgende institution give oplysning herom samt meddele, hvilke nyhedshindringer man er stødt på. At overlade til ansøgeren at give sådan meddelelse synes mindre hensigtsmæssigt, da ansøgerne i en del tilfælde kan have interesse i, at meddelelsen tilrettelægges på en bestemt måde eller i, at behandlingen fortsat udsættes.

Når behandlingen af ansøgningerne optages i de lande, som ikke har udført den oprindelige nyhedsundersøgelse, må vedkommende patentinstitution bedømme, hvilken nytte man kan have af de eventuelt anførte modhold. Er disse af en sådan beskaffenhed, at ansøgningen kan afslås, kan ansøgningen færdigbehandles uden yderligere nyhedsundersøgelse. I flere tilfælde kan man formentlig da nøjes med at meddele ansøgeren, at opfindelsen er forud kendt fra det af den første myndighed fremdragne, hvorefter han kan frafalde ansøgningen eller afvente et afslag.

Er man ikke i det nyhedsundersøgende land stødt på nyhedshindringer, eller kan de der fremdragne hindringer kun medføre, at den ønskede patentbeskyttelses omfang må indskrænkes, kan man i de andre lande gå frem på forskellig måde. Man kan behandle ansøgningen summarisk, hvis den tilsvarende ansøgning er godkendt i det oprindelige nyhedsundersøgende land, men må da have kendskab til de godkendte patentkravs indhold. Ansøgningen behandles i så fald i det store og hele som efter forslaget om provisoriske ansøgninger. En anden måde er, at nyhedsundersøgelsesresultatet i det land, som først har behandlet ansøgningen, kun skal være vejledende, og at der skal foretages en fuldstændig nyhedsundersøgelse. Det bør næppe foreskrives, at man skal gå en af disse veje eller en middelvej. Det må overlades vedkommende institutioner frit at bestemme fremgangsmåden.

Af det ovenfor anførte fremgår, at der må nedlægges et betydeligt arbejde i kontrol og korrespondance mellem patentinstitutionerne. Det er derfor tvivlsomt, om der kan opnås besparelser. Hvis dette imidlertid skulle blive tilfældet, burde disse retfærdigvis komme de ansøgere til gode, som i mere end eet land har indleveret ansøgninger om beskyttelse for samme opfindelse. Man burde derfor regne med mindre afgiftssatser for sådanne ansøgninger. Ulige store afgiftssatser komplicerer imidlertid den administrative procedure og er derfor mindre ønskelige.

En sammenligning mellem fremgangsmåden med provisoriske ansøgninger og den nu behandlede metode med meddelelser om nyhedsundersøgelsesresultatet synes at falde ud til fordel for den førstnævnte fremgangsmåde. Ved denne vil der råde mindre tvivl om, hvorledes ansøgningerne skal behandles, og korrespondancen mellem institutionerne og den påkrævede kontrol vil foregå efter et simpelt skema. Ved begge fremgangsmåder må man regne med visse forlængelser af behandlingstiderne, men ved provisoriske ansøgninger kan ansøgeren selv afgøre, om han vil benytte sig af adgangen til at indgive provisoriske ansøgninger, selv om

behandlingen derved forsinkes. Fremgangsmåden med provisoriske ansøgninger kan dog i det store og hele betragtes som en udbyggelse af metoden med meddelelser om nyhedsundersøgelsesresultater, og begge metoder har i visse henseender fælles fordele og ulemper. De særlige fordele, som de provisoriske ansøgninger medfører, taler for, at indførelse af disse bør foretrækkes frem for ordningen med alene at give meddelelser om nyhedsundersøgelsesresultater.

En nordisk patentinstitution. Et fuldstændigt nordisk fællesskab forudsætter oprettelsen af en for de nordiske lande fælles patentinstitution. En sådan ville kunne organiseres efter forbillede af enten den danske eller de norske og svenske patentinstitutioner.

Den danske patentmyndighed er, som det fremgår af det foregående, organiseret på en særlig måde. Denne organisation kan være hensigtsmæssig for en institution af en størrelse som den nuværende danske og for danske forhold i øvrigt, men er mindre hensigtsmæssig for en institution af den størrelse, hvorom der her vil blive tale. De norske og svenske institutioner er i det store og hele organiseret på tilsvarende måde som ikke-nordiske prøvende myndigheder, og en eventuel nordisk patentinstitution bør formentlig organiseres på lignende måde¹).

Proceduren ved behandlingen af sagerne kunne vel i det store og hele være den samme som i de nuværende norske og svenske patentinstitutioner. Det forudsættes, at de tekniske medlemmer får beføjelse til selv at godkende ansøgningen til bekendtgørelse. Den nordiske patentinstitution bør have en ankeafdeling, som i sidste instans skal prøve klager over afgørelser, der er truffet af institutionens anmeldelsesafdeling.

Det enkleste for patentansøgerne ville være, om et hvilket som helst af sprogene dansk, norsk og svensk kunne anvendes i patentakter og i korrespondancen med myndigheden. Hensynet til trediemand medfører dog, at patentkrav og opfindelsens benævnelse bør foreligge på alle tre sprog ved fremlæggelsen og i patentbeskrivelser. Tilsvarende gælder ifølge forslaget om nordiske patenter.

Bekendtgørelse og fremlæggelse af en patentansøgning bør ske i samtlige lande, altså dels i den fælles patentinstitution, dels i de lokalafdelinger, der bør findes i de lande, hvor denne institution ikke er beliggende.

Den nordiske patentinstitution bør udelukkende meddele patenter, der er gyldige i samtlige nordiske lande. Et patent skal ikke kunne forblive gyldigt i noget af landene, hvis det bortfalder i et af dem. Oprettelse af en nordisk patentinstitution, vil det altså ikke være muligt at få patenter, der kun er gyldige i et af landene Danmark, Norge eller Sverige (nationale patenter).

En organisationsplan for en nordisk patentinstitution. For at få en konkret opfattelse af, hvorledes en nordisk patentinstitution kan tænkes organiseret, har man udarbejdet en organisationsplan for en sådan institution.

I årene 1950—51 indleveredes til de nordiske patentinstitutioner efter foretagne beregninger (se bilagssamlingen IV, tab. 1) årlig gennemsnitlig tilsammen 14.030 ansøgninger, dubletansøgninger ikke medregnet. Når dette tal afrundes opad, vil det sige, at den nordiske patentinstitution må beregnes således, at den kan behandle ca. 15.000 ansøgninger årlig.

Det forudsættes, at institutionen må rekrutere sit personale fra alle de tre skandinaviske lande. For at få et passende forhold mellem de forskellige nationaliteter, kan man gå ud fra de nuværende ansøgningstal (Sverige 11.200, Danmark 4.000 og Norge 3.300), hvilket ville betyde 60% svenskere, 22% danskere og 18% nord-

¹) For de nordiske patentmyndigheders organisation og arbejdsmetode redegøres i bilagssamlingen under II.

mænd. Dette skulle dog blot være retningsgivende for rekrutteringen. Der bør nemlig også tages hensyn til ansøgenes kvalifikationer uanset nationalitet.

Uanset i hvilket land den nordiske patentinstitution oprettes, bør man regne med lønninger, som ikke ligger under de tilsvarende lønninger i noget af landene. Da de svenske lønninger formentlig er de højeste, er disse lagt til grund, og man er gået ud fra de i foråret 1952 af den svenske rigsdag vedtagne lønninger. Disse lønninger tænkes altså at måtte ydes til de ansatte, uanset nationalitet.

I spidsen for institutionen bør der stå en styrelse, bestående af medlemmer, som udnævnes af de danske, norske og svenske regeringer. Styrelsen skal udøve et almindeligt tilsyn samt vælge institutionens ledelse (chef, souschefer og kontorchefer).

Styrelsen kan f. eks. bestå af 6 personer, to fra hvert land. Styrelsen bør vælge formand og viceformand. Institutionens chef bør i denne sin egenskab høre til styrelsen.

Ledelsen. Den daglige ledelse af institutionen varetages af dens chef. I det personale- og lønningsbudget for den nordiske patentinstitution, som anføres i det følgende, er antallet af kontorchefer anslået til 20, af hvilke 3 som souschefer direkte under chefen leder de tre hovedafdelinger. Chefen og de nu nævnte embedsmænd udgør institutionens plenum. På grund af det store antal kontorchefer, som må anses for nødvendigt, bør det fuldtallige plenum kun sammenkaldes, når det drejer sig om sager af særlig vigtighed. I det store og hele bør personelle, økonomiske og almindelige administrative sager, som skal afgøres af chefen, kunne afgøres i nærværelse af en eller flere souschefer, eventuelt ved forelæggelse af en kontorchef. En af souscheferne bør være stedfortræder for chefen.

De hidtil ikke nævnte tjenestemænd bør ansættes af institutionen.

Ankeafdelingen. Institutionen forudsættes at have en ankeafdeling med heltidsansatte medlemmer. Man har regnet med seks tekniske kontorchefer og een retsmyndig kontorchef.

Styrelsens chef forudsættes i denne sin egenskab at være formand for ankeafdelingen. Under hensyn til den arbejdsbyrde, som den administrative ledelse af den store nye institution med dens lokalafdelinger i de to andre lande vil medføre, må chefen dog kun antages at kunne deltage i ankeafdelingens arbejde i de vigtigere tilfælde. En viceformand vil være nødvendig. En af ankeafdelingens medlemmer forudsættes at kunne fungere som souschef og viceformand mod et tillægshonorar til kontorcheferlønningen eller med en særlig tjenestestilling.

Anmeldelsesafdeling en. Organisationen tænkes udbygget med et stort antal tekniske medlemmer, af hvilke hver forestår sin afdeling med en udstrakt selvstændig beslutningsmyndighed. Antallet af tekniske medlemmer er beregnet ud fra den forudsætning, at hvert medlem gennemsnitligt skal kunne afgøre 100 sager om året. Dette betyder, at 150 medlemmer er nødvendige.

Man tænker sig, at anmeldelsesafdelingens medlemmer skal fordeles i et antal kontorer, der hvert står under ledelse af en kontorchef. For at en kontorchef skal kunne overvåge medlemmernes arbejde på effektiv måde, er der for den nye institution beregnet et relativt stort antal kontorer, nemlig 12, hvorved hver kontorchef vil få 12—13 medlemmer under sig.

Det store antal kontorer i den nye institution vil kræve en souschef for anmeldelsesafdelingen med den særlige opgave at samordne kontorernes arbejde. Dette bør overdrages til en af kontorcheferne mod et tillægshonorar eller med en særlig tjenestestilling. Dennes eget kontor bør da være mindre end kollegernes.

(lighed hertil lagt 50 % af de faktiske svenske omkostninger. Hvad særlig angår trykning, som er den største post, vil omkostningsforøgelsen formodentlig blive betydelig, ikke mindst under hensyn til, at alle de tre nordiske sprog skal anvendes og til, at patentkravene i hver patentbeskrivelse skal trykkes på alle tre sprog.

Ejendommen. Selv om man tænker sig en eksisterende bygning anvendt til den nordiske patentinstitution, må en betydelig om- og eventuelt tilbygning blive nødvendig i forbindelse med den nye institutions oprettelse. Udgifterne hertil ligesom udgifterne ved benyttelse af en eksisterende bygning bør måske på en eller anden måde hvile på den nye institution, f. eks. i form af en årlig leje, men dette problem er ikke taget op til behandling her. Omkostningerne ved vedligeholdelsen af ejendommen er derimod medtaget.

Lokalafdelinger i de lande, hvor den fælles patentinstitution ikke er beliggende. I disse lande bør bibliotekerne bibeholdes omtrent uforandrede. Endvidere bør der i hvert land findes et registrerings- og kassekontor til indlevering af ansøgninger og akter samt til modtagelse af afgifter.

For den institution, der opretholdes i de to lande, bør der være en særlig chef, f. eks. en embedsmand i kontorcheftsstilling.

De lokale institutioner synes at burde stå under ledelse af styrelsen for den nordiske institution og dennes chef samt i administrativ henseende sortere under den administrative afdeling i den nordiske institution.

Personalet i de lokale institutioner forudsættes helt at skulle være af indenlandsk nationalitet.

Det har ikke været muligt på dette stadium at opstille et personalebudget og en omkostningsplan for disse lokalafdelinger. Det må imidlertid antages, at omkostningerne for begge afdelinger tilsammen ikke vil overstige 500.000 svenske kroner.

Fælles nordisk patentdomstol. Indrettes en fælles nordisk patentinstitution, bør man også søge at tilvejebringe en nordisk patentdomstol. Denne skal afgøre patenters gyldighed og måske også — i det mindste i en vis udstrækning — andre patentsager, såsom patentkrænkelser-, anerkendelses- og tvangslicenssager.

I domstolen bør formentlig sidde både jurister og teknikere som medlemmer. Forskellige organisationsformer kan tænkes, således at medlemmerne er heltidsansatte, eller at de ved siden af deres hovedbeskæftigelse har medlemsskab i patentdomstolen som bibeskæftigelse, eller at man anvender et blandet system med nogle faste medlemmer og andre, særlig teknikere, som kun gør tjeneste i visse sager.

Til patentdomstolen må der formentlig knyttes særlige embedsmænd til at forelægge sagerne samt et sekretariat.

Ved en sammenligning med de nuværende forhold bør man næppe tage hensyn til omkostningerne ved den nordiske patentdomstol. Indrettes en sådan, sparer man nemlig de nuværende domstolsomkostninger i de forskellige nordiske lande, og disse er vanskelige at vurdere. I de følgende beregninger er der derfor ikke medtaget noget beløb for patentdomstolen.

Personale og lønbudget for den egentlige nordiske patentinstitution.

Alle beløb er i svenske kroner.

Stilling	Antal	Totalt lønbeløb	
<i>Styrelse og chef</i>			
Styrelsesmedlemmer.	6	30.000	
Chef	1	36.700	66.700
<i>Ankeafdeling</i>			
Tekniske kontorchefer.	6	169.200	
Retskyndig kontorchef.	1	28.200	197.400
<i>Anmeldelsesafdeling</i>			
Kontorchefer.	12	338.400	
Tekniske medlemmer.	150	3.410.700	
Øvrige ingeniører.	42	651.900	4.401.000
<i>Administrative afdeling</i>			
Kontorchef.	1	28.200	
Retskyndigt og regnskabskyndigt personale i øvrigt	14	259.600	287.800
<i>Medhjælpere ved de nævnte afdelinger.</i>			
.	51	437.900	437.900
<i>Bibliotek</i>			
Biblioteks- og assisterende personale.	50	490.700	490.700
<i>Bude og vagtpersonale m.m.</i>	33	289.400	289.400
<i>Midlertidigt personale m.m.</i>			
Honorarlønnet personale, vikar- og over arbejdsvederlag, sous-chefshonorarer m.m.	—		175.000
Samlet antal af mere fast personale.	367	Hele lønbeløbet	6.345.900
		Pensioner.	570.000
		<i>Totale personaleomkostninger.</i>	
		6.915.900	

Beregning af totalomkostninger ved en nordisk patentmyndighed.

Også i den følgende beregning er beløbene opgivet i svenske kroner.

<i>Den egentlige patentinstitution</i>	<i>Omkostning</i>
Lønninger og pensioner afrundet til	6.900.000
Omkostninger (herunder vedligeholdelse af ejendommen, men ikke leje for denne) afrundet til	1.250.000
Alle omkostninger ved den egentlige patentinstitution.	8.150.000
<i>Lokalafdelingerne i de to andre lande</i>	
Beregnet til.	500.000
Beregnete totalomkostninger.	8.650.000

Sammenligning mellem omkostningerne ved en nordisk patentinstitution og de nuværende omkostninger ved de tre nordiske institutioner. Omkostningerne ved de tre nordiske patentinstitutioner andrager for øjeblikket omkring 7.250.000 kroner. Der vil altså efter beregningen komme en udgiftsforhøjelse på omtrent 1.400.000 kroner.

Man har regnet med, at den nordiske patentinstitution vil modtage 15.000 patentansøgninger om året. De gennemsnitlige omkostninger for en patentansøgning vil altså godt og vel blive omkring 575 kroner. De tilsvarende omkostninger i de nuværende patentinstitutioner er omkring 400 kroner. Dette betyder, at de gennemsnitlige omkostninger pr. sag kan antages at ville stige med ca. 45 %. Skal man holde fast ved den grundsætning, at udgifterne ved patentvæsenet skal dækkes af patentafgifterne, peger dette i retning af, at man vil blive nødt til at forhøje de nuværende patentafgifter i samme forhold. Dette betyder en betydelig forhøjelse af de officielle patentafgifter for den, som nu kun søger patentbeskyttelse i eet af de nordiske lande. For den, som søger patent i alle de nordiske lande eller i det mindste i to af disse, betyder det derimod naturligvis en omkostningsformindskelse.

Ved sammenligning med de nu rådende forhold må det tages i betragtning, at der i den nordiske patentinstitution er regnet med en organisation, som i forskellige henseender er bedre udbygget i forhold til antallet af sager, end tilfældet er med de nuværende institutioner.

Alternativet nordiske patenter er i økonomisk henseende gunstigere end alternativet nordisk patentinstitution. Dette skyldes, at lønniveauet etc. i en nordisk patentinstitution bestemmes af forholdene i det land, der har det højeste niveau. Endvidere vil alle patentansøgninger — altså også fra ansøgere, som ikke ønsker beskyttelse i mere end eet land — i en sådan patentinstitution angå patent med gyldighed inden for hele det nordiske område. Et sådant patent bliver på grund af sprogforholdene og fremlæggelsen på tre forskellige steder dyrere end et nationalt patent.

Trods dette kan det se ejendommeligt ud, at omkostningerne pr. ansøgning ikke bliver mindre i den store nordiske patentinstitution end i de nuværende institutioner. Kan muligheden for at rationalisere arbejdet i den større institution da ikke medføre, at hvert medlem der skulle kunne afgøre mere end de 100 sager om året, hvormed der her er regnet, og som svarer til det, der nu anses for normalt?

Ved en diskussion om arbejdskapaciteten bør man imidlertid tage sit udgangspunkt i antallet af afgjorte sager pr. ingeniør, der er beskæftiget med prøvningsarbejde, og ikke i antallet af sager pr. medlem. Organisationsplanen forudsætter 80 afgjorte sager pr. forbehandler. (Antallet af sager er 15.000 og antallet af forbehandlere 192, kontorcheferne regnes ikke med i denne forbindelse). Dette svarer i det store og hele til det, der i øjeblikket anses for normalt i de norske og svenske patentinstitutioner. Den danske patentmyndigheds særlige organisation bevirker, at der ikke kan gives nogen tilsvarende oplysning for Danmark.

Ved den omorganisation, som i 1951 blev foreslået for den schweiziske patentinstitution i forbindelse med en overgang til fuldstændig forprøvning, gik man ved bedømmelsen af personalebehovet ud fra de i Holland og Tyskland gjorde erfaringer, hvorefter hver forbehandler gennemsnitlig burde kunne færdigbehandle 75—80 ansøgninger pr. år. Da ansøgningsakterne i Schweiz må affattes på et hvilket som helst af de tre officielle sprog i landet, og da hver forbehandler, efter hvad der oplyses, kun kan korrespondere på eet af disse sprog, beregnes der en forøgelse på 15—20% af det antal forbehandlere, der ville være tilstrækkeligt, såfremt hver forbehandler kunne færdigbehandle det nys nævnte antal ansøgninger. I Schweiz

regner man derfor med, at hver forbehandler årlig kan færdigbehandle ca. 65 ansøgninger. Antallet af ansøgninger i Schweiz i 1950 var 11.331, altså omtrent samme antal som i den svenske patentinstitution.

I Amerikas forenede stater behandler patentinstitutionens forbehandlere omkring 75 ansøgninger pr. år, og i den engelske patentinstitution afgør forbehandlerne omkring 100 ansøgninger pr. år. Det må herved tages i betragtning, at der i den sidstnævnte institution som regel kun benyttes engelske patentbeskrivelser fra de sidste 50 år som undersøgelsesmateriale.

Af det anførte fremgår, at en nordisk patentinstitution sandsynligvis ikke vil kunne afgøre mere end omkring 80 ansøgninger pr. år pr. forbehandler, såfremt undersøgelsen i de nordiske institutioner skal bibeholdes i sit nuværende omfang og med sin nuværende grundighed.

Effektiviteten og pålideligheden af det udførte arbejde. De anførte oplysninger om antallet af afgjorte ansøgninger pr. år pr. forbehandler i patentinstitutioner af forskellig størrelse kunne måske tyde på, at mulighederne for at rationalisere undersøgelsesarbejdet i de nuværende større patentinstitutioner ikke udnyttes. Spørgsmålet om, hvilke muligheder en stor, men ikke en mindre eller middelstor patentinstitution har for at udføre et billigt og pålideligt undersøgelsesarbejde, skal derfor behandles ud fra almindelige synspunkter.

Som forhold, der taler til fordel for større institutioner, har i diskussioner vedrørende rationaliseringsproblemet været anført følgende:

- 1) I den større institution kan enhver forbehandler behandle ansøgninger, der falder inden for et mindre område af teknikken, og han bliver derigennem mere specialiseret og lettere fortrolig med undersøgelsesmateriale end en forbehandler i en mindre institution. Materialet bliver i reglen mindre omfattende for hver forbehandler i den større institution.
- 2) I den større institution forekommer der inden for hvert område et større antal ansøgninger om beskyttelse for ensartede opfindelser, som kan undersøges samtidigt (såkaldt gruppeundersøgelse).
- 3) Den større institution kan nedlægge mere arbejde i og bære større udgifter til anskaffelse og ordning af nyhedsundersøgelsesmateriale end en mindre institution. Den større institution påstås at kunne benytte maskinel undersøgelse.

Den større specialisering omtalt under punkt 1 er naturligvis inden for en vis grænse en fordel. Drives den for vidt, mister specialisten imidlertid overblikket over tekniske områder, som ligger nær hans eget område, og en opfindelse kan næppe forstås og dens opfindeshøjde ej heller bedømmes uden et sådant overblik. Dette beror blandt andet på, at det kun i særlige tilfælde kan anses som en patenterbar opfindelse at anvende noget forud kendt på et nærliggende område. En specialisering er derfor ikke ønskelig, hvis den går så vidt, at specialisten kun kan beherske et eller nogle enkelte af et antal intimt sammenhængende områder. Det synes således ikke at berettige til en generel antagelse af, at jo større en nyhedsundersøgende institution er, jo bedre bliver arbejdsresultatet. Derimod synes det at være sandsynligt, at en forprøvende institution bør ligge inden for et bestemt størrelsesinterval for lettest at kunne opnå det sikreste og størst mulige arbejdsresultat. Grænserne for et sådant størrelsesinterval kan naturligvis ikke bestemmes eksakt.

Under det ovenfor nævnte tredje punkt berøres spørgsmålet om undersøgelsesmateriale. Problemet vedrørende dette er og har altid været aktuelt i samtlige nyhedsundersøgende patentinstitutioner. Først i den senere tid har det tilsvarende

problem om, hvorledes den tekniske dokumentation bør ordnes, fået en tilnærmelsesvis lige så stor aktualitet for institutioner og virksomheder, som dyrker teknisk-videnskabelig forskning. Her gælder det naturligvis, at jo større ressourcer en institution har, desto større bliver den samling af teknisk dokumentationsmateriale (herunder patentbeskrivelsesmateriale), som ikke alene kan samles, men også ordnes systematisk på en sådan måde, at det bliver overskueligt og let tilgængeligt.

De af de forskellige lande udgivne patentbeskrivelser er som tidligere nævnt forsynet med klassebetegnelse efter et eller andet klassificeringssystem. En opdeling efter et af de forprøvende institutioners systemer er som regel hensigtsmæssig i undersøgelsesøjemed. Derimod er en opdeling efter de ikke forprøvende landes systemer med deres mere omfattende inddelingsenheder ikke tilfredsstillende. Som følge heraf og på grund af utilbøjeligheden til at anvende forskellige klassificeringssystemer parallelt, har man måttet foretage omfattende omklassificeringer af udenlandsk materiale i de enkelte patentinstitutioner. Europarådets patentkomite har imidlertid sat klassificeringsspørgsmålet på sit arbejdsprogram, og det er ikke udelukket, at man engang i fremtiden kan nå frem til en rationalisering af patentklassificeringen (se bilagssamlingen under I).

Maskinel undersøgelse af patentansøgninger (f. eks. efter et hulkortssystem) er, så vidt vides, ikke benyttet i større udstrækning. Forsøg skal være gjort i Amerika, og i den engelske patentinstitution skal der være interesse herfor. At en maskinel undersøgelse inden for visse områder (f. eks. vedrørende opfindelser af legeringer) kan indeholde fordele, er vel ubestrideligt. Vanskeligheden består i at få arbejdsmateriale — f. eks. hulkort — til undersøgelsen. Dette kunne formentlig lettest ske ved, at den patentinstitution, som bevilger et patent, også tilvejebringer materiale til et hulkort og sender kopier af dette til de andre patentinstitutioner samtidig med den tilsvarende patentbeskrivelse. Hertil fordres et internationalt samarbejde. At man i en patentinstitution lidt efter lidt skulle kunne tilvejebringe hulkort svarende til en større del af de fra udlandet modtagne patentbeskrivelser, synes derimod næppe at være muligt, end ikke for patentinstitutioner med meget store ressourcer. Det bør anføres, at en maskinel undersøgelse inden for mange områder sandsynligvis ikke ville kunne udføres, selv om der stod meget store ressourcer til rådighed for iværksættelsen af en sådan.

Undersøgelsesmaterialet synes derfor heller ikke at føre til, at en større patentinstitution for tiden vil være stillet gunstigere end en institution af en under hensyn til andre forhold passende størrelse. Der synes endvidere, blandt andet takket være det igangværende arbejde med patentklassificeringen, ikke at være grund til at befrygte, at denne situation i en nærmere fremtid vil blive ændret, eller at det på grund af materialets øgede omfang bliver umuligt at gennemføre nyhedsundersøgelsen i en patentinstitution af de nordiske institutioners størrelsesorden.

Bør alternativet en nordisk patentinstitution for tiden gøres til genstand for yderligere undersøgelser og gennemarbejdning. Af det foregående turde fremgå, at oprettelsen af en nordisk patentinstitution ikke kan motiveres med, at den større nordiske institution ville blive billigere i drift, eller med at den ville kunne udføre en mere pålidelig forundersøgelse end de nuværende institutioner. Det spørgsmål opstår derfor, om der er andre grunde, der taler for oprettelsen af en sådan institution.

Det er før antydnet, at det for den patentsøgende almenhed kan være en fordel, at der kan opnås patent for et større område ved ansøgning til en for flere lande fælles patentmyndighed. Patenter med gyldighed i hele det nordiske område vil

ganske vist kunne fås uden en fælles patentinstitution, men større ensartethed i patenterbarhedsbedømmelsen opnås bedre ved en enkelt patentinstitution, end når tre forskellige patentinstitutioner har kompetence til at udstede nordiske patenter.

Det må imidlertid påpeges som en betydelig ulempe ved kun en enkelt patentinstitution, at korrespondancen mellem almenheden og patentinstitutionen vanskeliggøres for de lande, hvor patentinstitutionen ikke er beliggende. Den personlige kontakt mellem institutionen og almenheden, som nu spiller en betydelig rolle i patenteringsproceduren og i høj grad fremmer denne, vil i disse lande møde store hindringer eller medføre ikke uvæsentlige ofre af tid og penge. Det må endvidere antages at blive betydelig vanskeligere at tilvejebringe et nordisk fællesskab, som betyder, at Danmarks, Norges og Sveriges patentvæsen slås fuldstændig sammen, end et samarbejde ifølge forslaget om nordiske patenter. Blandt andet vil vanskeligheder af retslig natur i hvert fald forhale iværksættelsen af samarbejdet betydeligt. Under hensyn hertil og til de før nævnte fordele, som indførelsen af nordiske patenter vil medføre, skønnes et forslag om at indrette en for Danmark, Norge og Sverige fælles patentinstitution ikke for tiden at burde gøres til genstand for fortsat undersøgelse. I den nuværende internationale situation må det tilrådes, at man i hvert fald først prøver den form for fællesskab, som forslaget om nordiske patenter betyder.

Et nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut. En centralisering af den nyhedsundersøgelse, som de nordiske patentinstitutioner skal foretage, med bibeholdelse af de enkelte institutioners ret til at prøve og afgøre ansøgningerne kan etableres på forskellig måde. Der kan således indrettes et fælles nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut. En anden mulighed er, at der oprettes forskellige institutter, f. eks. et i hver land, og at hvert af disse institutter skal undersøge de ansøgninger, der falder inden for visse, de respektive institutter tildelte specialområder. Et sådant institut vil kunne oprettes helt fra grunden af eller indrettes i en eller flere af de bestående patentinstitutioner, således at biblioteket og en del af personalet danner kernen i et nyhedsundersøgelsesinstitut.

Af disse muligheder synes de, som forudsætter nyoprettelsen af et undersøgelsesinstitut, umiddelbart mindre hensigtsmæssige, da nyanskaffelsen af undersøgelsesmateriale bliver kostbar og vanskelig at gennemføre. At forlægge nyhedsundersøgelsesinstituttet til forskellige steder, synes også mindre praktisk. Det er nemlig vanskeligt på forhånd at afgøre, inden for hvilket område en ansøgning hører hjemme, og det er ofte i en og samme sag nødvendigt at foretage nyhedsundersøgelse inden for forskellige områder. Skulle der et af stederne kun foretages nyhedsundersøgelse inden for visse områder, vil det medføre, at nyhedsundersøgelsen i samme sag i givet fald må udføres på forskellige steder og af forskellige personer, hvilket ville være uhensigtsmæssigt. Der synes altså kun at kunne blive tale om den mulighed at indrette et nyhedsundersøgelsesinstitut i en af de nuværende patentinstitutioner.

For at anskueliggøre virkningen af nyhedsundersøgelsens adskillelse fra selve forbehandlingen i øvrigt, skal der i korthed gøres rede for, hvordan nyhedsundersøgelsen og forbehandlingen i øjeblikket som regel foregår i forprøvende patentinstitutioner. Det skal først fremhæves, at en patentansøgning i de fleste tilfælde udder går ikke uvæsentlige forandringer under behandlingen i institutionen. I de oprindelige ansøgningsakter angives genstande eller metoder, om hvilke der gives oplysninger om mere eller mindre særegne forhold og detaljer. Opfindelsesgenstanden karakteriseres i patentkrav af vidt omfang. Det første patentkrav, hovedkravet, indeholder derfor få og almindelige oplysninger. Ved nyhedsundersøgelsen

træffer man måske på publikationer, der viser, at en del af det, ansøgeren forudsætter nyt, er kendt. Ansøgeren må da fremkomme med nye patentkrav, som ikke omfatter det forud kendte. Dette kan ske ved, at der indføres yderligere oplysninger i hovedkravet, hvorved det får et snævrere omfang. Der kan også være foretaget en fuldstændig ændring af hovedkravet. Det, som er optaget i patentkravene, skal naturligvis være i overensstemmelse med de oprindelige ansøgningsakter, men behøver ikke der at være fremhævet som noget for opfindelsen væsentligt og ikke at være optaget i de tidligere patentkrav. Sådanne nye patentkrav giver i mange tilfælde anledning til en ny nyhedsundersøgelse. Eventuelt følger der en yderligere indskrænkning af den ansøgte patentbeskyttelse og en ny kompletterende nyhedsundersøgelse o.s.v. Den prøvende tjenestemand skal i samtlige tilfælde ikke alene konstatere, om der foreligger identitet mellem patentgenstanden ifølge patentkravene og det, som viser sig at være kendt. For at en opfindelse skal være patentbar, må den nemlig ikke alene adskille sig fra det, som tidligere er kendt, men forskellen må også referere sig til noget væsentligt. Tjenestemanden skal afgøre, om dette er tilfældet, og han må bygge afgørelsen dels på sit kendskab til praksis ved patenterbarhedsbedømmelsen, dels på sit kendskab til den aktuelle situation inden for det tekniske område, som opfindelsen hører under. Dette sidstnævnte kendskab erhverver og vedligeholder han blandt andet gennem sit arbejde med selve nyhedsundersøgelsen, hvorunder han gennemgår patentbeskrivelser og anden teknisk litteratur. Inden for visse specielle områder vil et studium af patentlitteraturen måske ligefrem være den eneste mulighed for orientering.

Efter det nu behandlede samarbejdsalternativ skal nyhedsundersøgelsen foretages i det nordiske nyhedsundersøgelsesinstitut og forbehandlingen i øvrigt i en af de nationale patentinstitutioner. Beskrivelse og patentkrav må gennemgås i i det mindste to institutioner, hvilket medfører et vist dobbeltarbejde. Særlig ved ændring af patentkravene vil der vise sig yderligere ulemper ved sagens behandling. Patentinstitutionen skal da bedømme, om de forud påviste hindringer for patent, oftest nyhedshindringer, også gælder det i de nye patentkrav omhandlede. Dette forudsætter god orientering inden for det pågældende tekniske område. Det kan ved prøvelsen af de nye patentkrav vise sig, at der må foretages en kompletterende nyhedsundersøgelse. Skal denne foretages af nyhedsundersøgelsesinstituttet, må patentinstitutionen afbryde prøvelsen, og først efter at erklæring er indhentet fra instituttet, kan behandlingen genoptages. Dobbeltarbejde og forsinkelse bliver følgen.

Adskilt nyhedsundersøgelse og forbehandling er i øvrigt tidligere forsøgt i Danmark. Resultatet heraf blev, at sagen, efter at være blevet færdigbehandlet, måtte forelægges for den, som havde foretaget nyhedsundersøgelsen for at få konstateret, om det, der til slut var blevet optaget som genstand for patent, havde været genstand for nyhedsundersøgelse. Det viste sig i adskillige tilfælde, at patentgenstanden adskilte sig mindre fra det forud kendte, end oprindeligt var tilfældet. At dette kunne ske, må forekomme så meget mere bemærkelsesværdigt som den, der udførte den oprindelige nyhedsundersøgelse, og den, som foretog prøvelsen, havde lejlighed til uden vanskelighed at mødes og konferere om sagen.

Det fremgår af det anførte, at det med den arbejdsmetode, som er vokset frem, og som i det store og hele anvendes i de nyhedsundersøgende patentinstitutioner, i mange henseender vil være uhensigtsmæssigt, om nyhedsundersøgelsen og den øvrige prøvelse foretages af forskellige tjenestemænd.

Som begrundelse for, at et for flere patentinstitutioner fælles nyhedsundersøgelsesinstitut skulle oprettes, har man anført, at et institut, som skal betjene flere lande,

kan forsynes med et større bibliotek end bibliotekerne i de enkelte landes patentinstitutioner, og at rationalisering og specialisering kan drives længere end i disse. Sådanne argumenter kan også anføres for oprettelsen af en for landene fælles patentinstitution og er tidligere omtalt. Som det der er påpeget, kan man ikke uden videre generelt gå ud fra, at en større patentinstitution kan udføre en nyhedsundersøgelse på en betydelig billigere og sikrere måde end en mindre institution.

Som en modifikation af et egentligt nyhedsundersøgelsesinstitut kan man betragte en institution, som ikke alene foretager selve nyhedsundersøgelsen, men også træffer for patentmyndighederne bindende afgørelser, for så vidt angår sådanne spørgsmål, som har med ansøgningsakternes formelle beskaffenhed og den patentansøgte opfindelses nyhed at gøre. Fra et nordisk synspunkt fremtræder en sådan institution nærmest som et alternativ til en fælles nordisk patentinstitution uden at medføre de fordele, men nok de ulemper, som er forbundet med oprettelsen af en sådan patentinstitution.

Det er klart, at en del af det dobbeltarbejde, som forårsages ved, at der søges patent på samme opfindelse i flere lande, kan undgås ved oprettelsen af et for landene fælles nyhedsundersøgelsesinstitut. Samme fordel opnås imidlertid f. eks. også ved de samarbejdsforslag, som ifølge det foregående bør gøres til genstand for yderligere undersøgelse (nordiske patenter og provisoriske ansøgninger). Af de anførte grunde findes forslaget om at oprette et nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut derfor ikke at burde gøres til genstand for nærmere undersøgelse.

Som et alternativ til oprettelsen af et særligt nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut fremtræder tilslutningen til det internationale patentinstitut i Haag (se bilags-samlingen under I). Når oprettelse af et nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut ikke kan anbefales, må dette i endnu mindre grad gælde overførelsen af de nordiske myndigheders nyhedsundersøgelse til instituttet i Haag.

Fælles nordisk overinstans (ankeinstans). Ifølge forslaget om nordiske patenter skal ansøgninger herom behandles på en sådan måde, at de nuværende patentmyndigheder i det store og hele bibeholder deres organisation. Forslaget adskiller sig herved fra det projekt, efter hvilket der skulle skabes en for Norden fælles patentmyndighed. Et mere vidtgående samarbejde, der kan betragtes som en middevej mellem forslaget om nordisk patent og forslaget om en fælles patentmyndighed, er også tænkeligt. Ved et sådant mere vidtgående samarbejde ville de nuværende patentmyndigheder kunne fungere som førsteinstanser, samtidig med at der skabes en for de nordiske lande fælles overinstans. Ved dette samarbejdsalternativ måtte der kræves en i det væsentlige fælles patentlovgivning.

Den nordiske overinstans skulle være af administrativ karakter og ikke være en domstol i almindelig forstand. Dens opgave skulle være at prøve klager over afslag, der er meddelt af de enkelte landes patentmyndigheder, og at prøve indsigelsessager, som er gået indsigeren imod. Den patentmyndighed, som har truffet beslutning om at bekendtgøre en ansøgning, skulle dog først prøve indsigelsen og kunne bestemme, enten at ansøgningen skal afslås, eller at den skal godkendes trods den fremsatte indsigelse. Afslås ansøgningen, kan der appelleres til den nordiske overinstans på samme måde som tilfældet er, når der gives afslag, uden at der er gjort indsigelse. Godkendes ansøgningen, kan indsigeren forlange prøvelse af sagen for samme overinstans. Muligvis kunne man for at opnå en ensartet løsning af de problemer, der har betydning for praksis, også lade den nordiske overinstans behandle andre sager end de nævnte. Herved sigtes blandt andet til erklæringer til domstole i patentprocesser og erklæringer til myndighederne angående lovforslag.

Man kunne også tænke sig at tillægge den nordiske overinstans kompetence til at prøve et udstedt patents gyldighed, når der rejses sag herom og således give den en lignende myndighed som »Die Nichtigkeitssenate« i den tyske patentinstitution.

Overinstansens afgørelser bør være endelige. Overinstansens arbejdsformer bør derfor tilrettelægges således, at der ofres særlig omhu på de tvivlsomme tilfælde.

En nordisk ankeinstans kan først indføres, når adskillige dermed forbundne spørgsmål af lovgivningsmæssig og administrativ natur er blevet løst. Disse spørgsmål er delvis af kompliceret natur. Udvalget har derfor ment, at den burde anbefale alternativet nordiske patenter uden udbyggelse af en fælles ankeinstans.

IV. NØDVENDIGE ÆNDRINGER I PATENTLOVGIVNINGEN VED DE FORSKELLIGE SAMARBEJDSMULIGHEDER

1. Indledning.

I det foregående er der under omtalen af de forskellige samarbejdsmuligheder på visse steder antydnet det behov, der i de forskellige tilfælde er for en ensartet lovgivning. Dette behov varierer naturligvis efter, hvilken samarbejdsmulighed der er tale om.

Da fællesudvalgets opgave hovedsagelig angår det administrative samarbejde, har man ikke ment i detaljer at burde behandle de lovændringer, som vil blive nødvendige for gennemførelsen af de forskellige samarbejdsmuligheder. Endnu mindre har udvalget ment at burde udforme et forslag til en lovtekst. For at kunne tage stilling til de fremdragne forslag er det imidlertid nødvendigt i det mindste at have et almindeligt overblik over de af de forskellige alternativer nødvendiggjorte lovændringer. Et sådant overblik skal gives i det følgende. Fremstillingen gøres mere udførlig vedrørende det til nærmere undersøgelse i første række anbefalede alternativ nordiske patenter, medens de ved de øvrige projekter opstående lovgivningsspørgsmål behandles ganske summarisk.

Det naturlige udgangspunkt ved en bedømmelse af lovændringer er de nugældende patentlove.

Disse er:

i Danmark patentlov af 1894/1936 (forkortet d. pi.),

i Norge lov om patenter af 1910 (forkortet n. pi.),

i Sverige 1884 års forordning angående patent (forkortet s. pi.).

Alle lovene er ændret ved forskellige lejligheder, stort set dog kun vedrørende detaljer. Den svenske »patentforordning«, som jo er ældre end nabolandenes patentlove, underkastedes imidlertid en gennemgribende revision i 1944.

Bestræbelser for at gøre patentlovgivningen i de nordiske lande ensartet har tidligere gjort sig gældende (se bilagssamlingen under I). Særlig må fremhæves de forhandlinger herom, som fandt sted i årene 1938—1941, og som resulterede i, at landenes delegerede nåede frem til et helt eller i hovedsagen helt overensstemmende udkast til en lovtekst vedrørende adskillige lovproblemer. De ved drøftelserne opnåede arbejdsresultater kan være til nytte i forbindelse med de nu foreliggende bestræbelser.

2. Lovændringer ved alternativet nordisk patent.

Gennemføres alternativet nordisk patent, vil der helt naturlig kræves regler, der giver udtryk for dette samarbejde. Det bliver f. eks. nødvendigt med bestemmelser om, *at* en patentansøger skal kunne kræve patent med nordisk gyldighed, *at* der i sådanne ansøgninger før bekendtgørelsen skal foreligge patentkrav også på de to sekundærlandes sprog, *at* der før bekendtgørelsen skal finde en sprog- og kollisionsundersøgelse sted i sekundærlandene, *at* fremlæggelse skal ske ikke blot i primærlandet, men også i sekundærlandene, *at* de i sekundærlandene indkomne

indsigelser skal behandles og afgøres af primærlandets patentinstitution, og af et i primærlandet udstedt nordisk patent skal have samme gyldighed i sekundærlandene som de der udstedte nationale patenter. Også adskillige andre hermed sammenhængende bestemmelser må formentlig fikseres i lovtekster. Der synes imidlertid ikke på dette stadium at være anledning til at gå nærmere i detaljer herom.

Det blev ved omtalen af alternativet med nordiske patenter stærkt understreget, at det, som vil lette gennemførelsen af dette samarbejdsalternativ, ikke mindst er den omstændighed, at de nu eksisterende forskelligheder i patentinstitutionernes organisation og behandling af sagerne i det store og hele kan bestå uden større ulemper. Dog må det fremhæves, at en vis udjævning af forskellighederne ville være ønskelig. Der tænkes i denne forbindelse f. eks. på de i det foregående berørte forskelligheder angående forskrifterne om, hvad der kan danne grundlag for en indsigelse, indsigers og almenhedens ret til at gøre sig bekendt med patentansøgnings akter, ansøgningens gyldighedsdag efter afhjælpning af mangler i akterne og andre ændringer, samt hvornår konventionsprioritet skal begæres og dokumenteres. Ensartethed på disse punkter er dog ikke en nødvendig forudsætning for, at dette alternativ skal kunne gennemføres.

I den form alternativet med nordiske patenter anbefales i det foregående, indebærer det kun et begrænset fællesskab. Tanken er, at et nordisk patent i hvert enkelt af de nordiske lande skal være ligestillet med et der udstedt nationalt patent. Foreliggende forskelligheder vedrørende f. eks. patenters virkning, indskrænkninger i patentretten på grund af forbenyttelsesret, udøvelsestvang og ekspropriation, overdragelse og licens, patentindgreb og retssager om patenter kan altså fortsat bestå. Der er imidlertid visse lovbestemmelser, hvis ensartethed er en helt eller næsten helt nødvendig forudsætning for, at alternativet med nordiske patenter skal kunne fungere på den tilsigtede måde. Dette gælder de grundlæggende betingelser, der skal være opfyldt, for at et patent kan udstedes. Der er her først og fremmest tale om de almindelige patenterbarhedsregler, undtagelserne fra patenterbarhed, bestemmelserne om nyheds- og kollisionshindringer samt reglerne om, hvem der subjektivt set ejer retten til at få patent. Disse lovbestemmelser skal derfor i det følgende omtales noget udførligere.

De almindelige patenterbarhedsbestemmelser i de nuværende patentlove er følgende:

Efter dansk lov: »Opfindelser, der kan udnyttes i industrien, eller hvis fremstilling kan gøres til genstand for industrielt erhverv« (d. pi. § 1);

efter norsk lov: »Nye opfindelser, som kan tilgodegjøres i industrien« (n. pi. § i);

efter svensk lov: »Nya uppfinningar, som avse alster eller forfaranden och kunna utnyttjas i industrieli verksamhet« (s. pi. 1. §).

Lovreglerne er vel i det store og hele i realiteten overensstemmende, selvom ordlyden er forskellig, hvilket kan have været medvirkende til, at ensartede grænsetilfælde er blevet afgjort forskelligt i de forskellige lande. Særligt skal fremhæves, at der i den svenske bestemmelse udtales, at patenterbare opfindelser skal angå frembringelser eller fremgangsmåder.

Ved de nordiske forhandlinger i 1938—41 nåede man til enighed om, at det i den almindelige patenterbarhedsregel skulle udtrykkes, at patent meddeles på nye opfindelser, som kan udnyttes (utnyttjas, tilgodegjøres) i næringsvirksomhed. Derigennem ville man også formelt opnå så godt som fuldstændig ensartethed på dette punkt, hvorhos man ved at indføre »næringsvirksomhed« i stedet for »industri« ville markere den udvidelse af det patenterbare område udover den egentlige

industri, som allerede har fundet sted i praksis, samt lette en fortsat udvidelse, f. eks. vedrørende plantepatenter.

I alle de nordiske patentlove findes særlige bestemmelser om *undtagelser fra patenterbarhed*.

Det er således bestemt, at der ikke må meddeles patent på opfindelser, hvis udøvelse strider mod lov eller gode sæder eller — efter de danske og norske love — offentlig orden (d. pi. § 1, n. pi. § 1, s. pi. 2. §).

Lovreglerne om denne undtagelse er vel i realiteten overensstemmende. Ved de nordiske forhandlinger i 1938—1941 nåede man til enighed om at formulere undtagelsesreglen også formelt overensstemmende, idet den skulle indeholde forbud mod patent på opfindelser, hvis udøvelse vil stride mod lov, offentlig orden eller gode sæder (gode seder, god sed). Dette ligger jo nær op ad den nuværende formulering.

En anden gruppe undtagelsesregler angår nærings-, nydelses- og lægemidler samt kemiske forbindelser. De gældende lovbestemmelser er:

Efter dansk lov: »Opfindelser af lægemidler, nærings- eller nydelsesmidler og af fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler« (d. pi. § 1);

efter norsk lov: »Opfinnelser, hvis gjenstand er et nærings-, nytelses- eller lægemiddel eller en kjemisk forbindelse; dog kan patent gis på den særskilte fremgangsmåte for fremstillingen« (n. pi. § 1);

efter svensk lov: »Avser uppfinning livs- eller låkemedel eller kemisk forening, må patent ej meddelas å själva alstret utan endast å sarskilt förfarande för dess framställning« (s. pi. 2. §).

De omtalte undtagelsesregler indeholder i det store og hele forbud mod patent på selve produkterne inden for visse områder, nemlig i alle landene: nærings- og lægemidler (i praksis antages undtagelsen også at gælde lægemidler for dyr, men ikke for fodermidler); i Danmark og Norge, men ikke i Sverige: nydelsesmidler samt i Norge og Sverige, men ikke i Danmark: kemiske forbindelser. Sidstnævnte forskel har dog næppe i praksis nogen nævneværdig betydning, eftersom man i Danmark ikke kan patentbeskytte nye kemiske forbindelser generelt, men kun en bestemt anvendelse af sådanne.

Efter de gældende regler kan fremgangsmåder til fremstilling af de lige nævnte produkter patenteres dog med den undtagelse, at der ifølge dansk lov ikke kan meddeles patent på en fremgangsmåde til fremstilling af næringsmidler.

De omhandlede undtagelsesregler er altså for tiden delvis afvigende. Ved forhandlingerne i 1938—1941 enedes man om enslydende lovforslag, ifølge hvilke nærings- og lægemidler for mennesker samt kemiske forbindelser ikke skulle kunne gøres til genstand for patent, dog at patent skulle kunne gives på fremgangsmåder til fremstilling af sådanne produkter. Efter dette forslag vil lægemidler til dyr samt nydelsesmidler (som ikke samtidig har karakter af næringsmidler) altså blive patenterbare; det samme gælder fremgangsmåder ved tilvirkning af næringsmidler; i disse henseender vil undtagelsesreglens rækkevidde i alle eller nogle lande indskrænkes. På den anden side vil der også for Danmarks vedkommende blive gennemført et udtrykkeligt forbud mod patent på kemiske forbindelser.

I de seneste år har der i den internationale diskussion været tale om, at undtagelsesreglerne om nærings- og lægemidler samt kemiske forbindelser skulle kunne afskaffes, forudsat at der, om nødvendigt, i patentlovene indførtes bestemmelser, der kunne modvirke misbrug af patenter på dette område.

Kravet om opfindelsens *nyhed* er grundlæggende i alle de nordiske lande. I intet af disse lande er nyhedskravet absolut, idet kun visse nærmere angivne omstæn-

digheder udgør nyhedshindring. De gældende hovedbestemmelser om nyhedshindring er følgende:

Efter dansk lov: »Udelukket fra adgang til patent er dog . . . opfindelser, der på den tid, da ansøgning om patent indleveredes, allerede findes således beskrevet i almindelig tilgængeligt trykt skrift eller her i landet er bragt så åbenlyst i anvendelse, at sagkyndige derigennem er i stand til at udøve dem« (d. pi. § 1);

efter norsk lov: »En opfindelse regnes ikke for ny, hvis den før patentkravets inngivelse har vært således fremstillet eller gjengitt i alment tilgjengelig skrift eller reproduksjon eller her i riket så åpenlyst utøvet, utstillet . . . eller fremvist, at sakkyndige derefter kan bringe den til utførelse« (n. pi. § 2);

efter svensk lov: »Uppfinning må ej anses såsom ny, om den, innan ansökan om patent därå inkommit til patentmyndigheten, redan blivit så beskriven i allmänt tillgänglig tryckt skrift eller så öppet utövad, att sakkunnig person kan med ledning av därigenom vunna upplysningar utöva uppfinningen, eller om dess föremål ej väsentligen skiljer sig från alster eller förfärande, som förut blivit sålunda **kant**« (s. pi. 3. §).

Disse nyhedsbestemmelser er i hovedtrækkene overensstemmende, men frembyder dog visse afvigelser. Medens der ifølge norsk lov foreligger nyhedshindring, så snart opfindelsen er kendt fra et offentlig tilgængeligt skrift, fordres der efter den danske og svenske lovgivning, at der skal være tale om et *trykt* skrift; man har dog i praksis i Danmark og Sverige med et trykt skrift ligestillet et skrift, som mangfoldiggøres på en måde, der kan ligestilles med trykning. Medens åbenlys udøvelse efter svensk ret er nyhedshindrende, selv om den er sket i udlandet, er det ifølge dansk og norsk ret — i lighed med, hvad der er tilfældet i de fleste andre lande — kun udøvelse i det pågældende land, der udgør nyhedshindring. Endelig har den norske lov en udtrykkelig bestemmelse om, at der foreligger nyhedshindring, såfremt opfindelsen har været åbenlyst udstillet eller forevist. En direkte parallel hertil savnes i de danske og svenske love, men praksis synes at gå i denne retning.

Ved de nordiske forhandlinger i 1938—1941 nåede man til enighed om ensartede bestemmelser på dette punkt, idet man i første række lagde norsk lov til grund. Efter forslaget skulle en opfindelse ikke anses som ny, hvis den, inden ansøgning om patent var indgivet, var blevet således fremstillet i et almindelig tilgængeligt skrift eller billede (reproduktion) eller inden for landet så åbenlyst udøvet, udstillet eller forevist eller gennem offentligt foredrag således beskrevet, at en sagkyndig person på basis af de derigennem indvundne oplysninger kan udøve opfindelsen, eller opfindelsen ikke væsentlig adskiller sig fra, hvad der således forud er blevet kendt.

Ved lovændringer i forbindelse med gennemførelsen af nordiske patenter vil det være naturligt at bestemme, at nyhedshindring foreligger, når opfindelsen er åbenlyst udøvet etc. i et af landene Danmark, Norge og Sverige.

Dersom man ligesom i den norske lov og i det ved de tidligere nordiske forhandlinger opnåede forslag lader hvert offentlig tilgængeligt skrift være nyhedshindrende, bliver resultatet, at akterne hørende til fremlagte patentansøgninger fra og med fremlæggelsen vil virke nyhedshindrende. Anser man ikke dette for hensigtsmæssigt, kræves der altså en særlig lovbestemmelse. En sådan findes også i den norske lov:

»Som alment tilgjengelig skrift i denne lovs forstand regnes ikke patentfremstillinger, som utlegges til almindelig eftersyn her i riket i henhold til denne lovs § 26 eller i fremmed stat i henhold til en tilsvarende lovforskrift.

Under forutsetning av gjensidighet kan Kongen fastsette, at de i en fremmed stat embedsmæssig utgitte patentfremstillinger først efter en viss tid blir å likestille med alment tilgjengelig skrift i denne lovs forstand« (n. pi. § 2).

Ved de nordiske forhandlinger enedes de danske og svenske delegerede om et forslag, som i realiteten stemmer overens med første stykke i den lige gengivne norske lovbestemmelse. En af de norske delegerede foreslog at indskrænke undtagelsen således, at det kun skulle være over for en senere patentansøgning fra samme opfinder eller indehaveren af dennes ret, at fremlæggelse ikke skulle virke nyhedshindrende. Efter dette forslag skulle man altså beskytte opfinderen og indehaveren af dennes ret, men ikke andre mod følgen af den ved fremlæggelsen skete offentliggørelse. Efter et fælles forslag af de delegerede ved forhandlingerne i 1938—41 skulle man også på visse betingelser i andre henseender beskytte opfinderen mod følgen af en offentliggørelse, som finder sted ved en mod opfinderen utilbørlig handling eller af denne selv udført handling, når denne er udført med forbehold om ret til at få patent.

Bestemmelser herom findes imidlertid ikke i de nuværende danske, norske og svenske patentlove, og man har derfor ikke ment, at der i denne forbindelse er grund til at gå nærmere ind på dette forslag.

De gennemgåede lovbestemmelser om nyhedshindring går hovedsagelig alene ud på at gøre det klart, hvilke omstændigheder der overhovedet skal kunne påberåbes som nyhedshindrende. I alle de nordiske lande gælder imidlertid, at formel nyhed over for det tidligere kendte ikke er tilstrækkelig. En opfindelse er kun patenterbar, hvis den indeholder noget, der på en eller anden måde er kvalificeret i forhold til det, der er kendt. Den danske patentlov (§ 1) indeholder en særlig bestemmelse, der giver en antydning i denne retning: »Udelukket fra adgang til patent er . . . opfindelser, der som sådanne må anses for at være uden al væsentlig betydning«.

»Svenska patentförordningen« (3. §) giver indirekte udtryk for en lignende tanke ved bestemmelsen om, at nyhedshindring foreligger, dersom den patentansøgte opfindelse ikke væsentlig adskiller sig fra det, som er forud kendt. Denne formulering blev optaget i den foran gengivne almindelige nyhedsbestemmelse, som anbefalede ved de nordiske forhandlinger i 1938—1941. De patenterbarhedskriterier, der her er tale om, og som kan betegnes på forskellige måder (ofte tales om teknisk effekt og opfindeshøjde) lader sig vanskeligt fastsætte i en lovtekst på en måde, der kan tjene som vejledning i konkrete tilfælde. Praksis bliver i denne henseende det vigtigste.

Mod en patentansøgt opfindelse kan der ikke alene påberåbes nyhedshindring, men også »*kollisionshindring*«, d.v.s. at ansøgningen ikke adskiller sig tilstrækkeligt fra det, der er genstand for en tidligere patentansøgning. Dersom denne fører til patent, udgør den en hindring for patent for den senere ansøgning. Bestemmelserne herom er i de danske, norske og svenske patentlove (d. pi. § 3, n. pi. § 3 og s. pi. § 9) ganske ens. Hovedreglen er, at dersom flere søger patent på samme eller væsentlig samme opfindelse, skal den første ansøger være fortrinsberettiget. I den svenske lov fastslås det, at fortrinsretten tilkommer den, som først indleverer ansøgningsakter af en sådan beskaffenhed, at ansøgningens genstand tydeligt fremgår heraf. Dansk og norsk praksis er i overensstemmelse hermed, idet en ansøgning ifølge disse landes patentlove ikke anses for indgivet, før den foreligger i forståelig form

Hvad der vedrørende dette punkt blev foreslået ved de nordiske forhandlinger 1938—41, stemmer i realiteten overens med det, der allerede er gældende.

I afsnittet om nordiske patenter er berørt spørgsmålet om, hvorledes kollisionsprøvelsen skulle foregå ved dette samarbejdsalternativ. Efter dette principale forslag vil det ikke være nødvendigt at foretage nogen ændring af de nu gældende bestemmelser.

De nordiske patentlove har samme hovedregel om *den til patent berettigede*, nemlig at retten til at få patent på en opfindelse tilkommer opfinderen eller den, til hvem hans ret er overgået (d. pi. § 3, n. pi. § 3 og s. pi. § 1). Til trods herfor er situationen i de forskellige lande ikke helt den samme på grund af tillægsbestemmelser og forskellig praksis.

I Danmark og Sverige er det foreskrevet (d. pi. § 12, s. pi. § 4), at en patentansøger skal give oplysning om, hvem der er opfinder, samt hvis denne er en anden end ansøgeren, dokumentere, at ansøgeren har overtaget opfinderens ret. I den norske patentlov er der derimod en særlig præsumptionsregel (§ 3), efter hvilken den, som først indgiver patentansøgning, formodes at være opfinder, indtil andet godtgøres.

I Danmark og Norge kan et aktieselskab eller en anden juridisk person angives som opfinder, medens i Sverige en eller flere fysiske personer altid må angives som opfindere. I Sverige godkendes altså ikke de såkaldte etablissemensopfindelser, d.v.s. opfindelser, der er gjort inden for en virksomhed ved et så ubestemt samarbejde mellem flere personer i virksomheden, at man ikke kan udpege bestemte opfindere.

De omtalte forskelligheder kan vanskeligt bestå, såfremt samarbejdsalternativet med nordiske patenter skal gennemføres. Ved de nordiske forhandlinger i 1938—1941 nåede man ikke på alle punkter til enighed. De svenske delegerede var preliminært rede til at tilråde en godkendelse af etablissemensopfindelser, men ved den i 1949 i Sverige gennemførte særlige lovgivning om retten til arbejdstageres opfindelser blev denne opfattelse ikke lagt til grund for ordningen.

Ovenfor er omtalt den i Sverige gældende særlige lovgivning om retten til arbejdstageres opfindelser.

I Danmark foreligger der for tiden lovforslag om samme emne, som på visse punkter afviger fra den svenske lov. Indførelsen af nordiske patenter kræver ikke, at denne lovgivning samordnes i de nordiske lande. I denne forbindelse kan nævnes en detalje i den svenske lov. Arbejdstageren kan ifølge denne lov altid, efter at have underrettet arbejdsgiveren om sin opfindelse, søge patent på den i Sverige, medens han ikke har samme beføjelse angående patentansøgning i andre lande. Også denne detalje vil formentlig kunne bestå efter indførelsen af nordiske patenter.

Svensk ret indeholder også i en anden lov en bestemmelse, der begrænser opfinderens ret til at søge patent i andet land end Sverige. Ifølge en lov af 1946 med særlige bestemmelser om opfindelser af betydning for forsvaret skal sådanne opfindelser undersøges af en særlig kommission, inden de må offentliggøres. Patentansøgning i Sverige er dog tilladelig, idet den nævnte kommission så kan foretage sin undersøgelse på grundlag af patentansøgningerne før disses offentliggørelse. Patentansøgning i vidlandet kræver kommissionens tilladelse. På opfindelser af den her omhandlede art kan der for statsmyndigheder under visse forudsætninger udstedes hemmelige patenter i Sverige. Det er indlysende, at de forsvarshensyn, som har affødt disse bestemmelser, vil kræve, at de bibeholdes selv efter indførelsen af nordiske patenter. Også i Danmark og Norge er en særlig lovgivning om opfindelser af betydning for forsvaret under overvejelse.

Et yderligere detailspørgsmål må i denne forbindelse berøres. I de danske og norske patentlove er der særlige bestemmelser (d. pi. § 10 og n. pi. § 4), som ind-

skrænker retten for patentmyndighedernes tjenestemænd til at få patent, medens der savnes regler herom i den svenske patentlov. Ved indførelse af nordiske patenter kan det være hensigtsmæssigt at få lighed i patentlovgivningen på dette punkt, men nødvendigt kan det ikke siges at være.

Det overblik over de eksisterende forskelligheder i de nordiske landes patentlovgivning, som her er givet, og som ikke må betragtes som udtømmende, viser efter fællesudvalgets mening, at det ikke kan antages at ville volde større vanskeligheder at opnå ensartethed i de patentretlige hovedspørgsmål, som er af vigtighed for gennemførelsen af det af udvalget anbefalede samarbejdsalternativ med nordiske patenter. Begrænser man sig til den ensartethed, som virkelig kan siges at være nødvendig for gennemførelsen af samarbejdsalternativet, vil der ikke blive tale om lovændringer af større rækkevidde. Det må nemlig erindres, at der i den givne oversigt er medtaget flere tidligere fremsatte forslag, som ganske vist har forbindelse med den nu krævede ensartethed, men som ikke i og for sig er **nødvendige** for at opnå denne.

3. Lovændringer ved andre samarbejdsmuligheder.

I det følgende skal blot anføres nogle bemærkninger om de lovændringer, som synes nødvendige eller hensigtsmæssige ved gennemførelsen af de øvrige af udvalget behandlede samarbejdsmuligheder.

Ved alternativet med provisoriske patentansøgninger vil ensartethed vedrørende de almindelige patenterbarhedsregler, undtagelserne fra patenterbarhed og nyhedsreglerne være om ikke uomgængelig nødvendige så dog i høj grad ønskelige, hvis et samarbejde ifølge dette alternativ skal få den tilsigtede nytte. Ensartethed på andre i det foregående afsnit behandlede områder er måske mindre magtpåliggende, men dog ønskelig.

Det samarbejdsalternativ, som kun består i, at resultatet af nyhedsundersøgelsen i en nordisk patentinstitution meddeles en anden nordisk patentinstitution, kan iværksættes, uden at patentlovgivningen på nogen måde gøres ensartet. Det ville dog være hensigtsmæssigt, om i det mindste bestemmelserne om nyhedshindring samordnes, og det ville være en fordel, om dette også skete med de almindelige patenterbarhedsbestemmelser og undtagelserne fra patenterbarhed.

Oprettes en fælles nordisk patentinstitution, bør der i forbindelse hermed indføres en fuldstændig fælles patentlovgivning for de nordiske lande. I hvert fald bliver dette nødvendigt, hvis man, som udvalget i så tilfælde har anbefalet, også opretter en fælles nordisk patentdomstol. Forskelligheder i lovbestemmelserne kan da kun bibeholdes vedrørende de forhold, som også i fremtiden vil blive behandlet af de nationale domstole.

I hvilket omfang indførelse af et nordisk nyhedsundersøgelsesinstitut ville kræve fælles patentlovgivning, afhænger af de beføjelser, dette institut får. Ensartede regler om nyhedshindring må vel i alle tilfælde være en forudsætning, og det vil også være hensigtsmæssigt at gøre de almindelige patenterbarhedsregler og undtagelserne fra patenterbarhed ensartede.

Alternativet med fælles nordisk overinstans (ankeinstans) er af udvalget tænkt som en udbyggelse af systemet med nordiske patenter. Fællesskab med hensyn til de under 2 omhandlede anliggender måtte altså kræves under alle omstændigheder. Hvor langt man derudover må gå i retning af fællesskab vil afhænge af den myndighed, der tillægges overinstansen. Formentlig ville det, hvis en sådan instans oprettedes, blive nødvendigt at samordne lovene på alle væsentlige punkter.

socialministeriet
bibliotek

388/1952